evropa v šoli
natečaj 2005 - 2006
SODELOVANJE
V EVROPI
RAZLIČNOSTI

evropa v šoli

SODELOVANJE V EVROPI RAZLIČNOSTI

Natečaj poteka pod pokroviteljstvom Sveta Evrope, Evropske komisije in Evropskega parlamenta ter Evropske kulturne fundacije

EVROPA V ŠOLI

RAZPIS SEDMEGA NATEČAJA »Evropa v šoli« 2005 – 2006
»SODELOVAJE V EVROPI RAZLIČNOSTI«
in pregled nagrajenk in nagrajencev šestega natečaja
»Sem državljanka – sem državljan v spreminjajoči se Evropi«

Izdajatelj:
Nacionalni odbor »Evropa v šoli«
Zanj: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK v Ljubljani (IDC SE)

Publikacijo so uredile: urednica publikacije – Liana Kalčina, direktorica IDC SE;
Janja Korošec, strokovna sodelavka IDC SE; Veronika Vodlan, IDC SE

Izdajo publikacije sta finančno omogočila:
Evropska komisija - Predstavništvo v Republiki Sloveniji in
Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK v Ljubljani

Oblikovanje: Aleksij Kobal
Podlaga za naslovnico: Barbara Kolednik
Tisk: Tiskarna Collegium Graphicum d.o.o
Naklada: 2000 izvodov
November 2005

PREDSTAVNIŠTVO EVROPSKE KOMISIJE V REPUBLIKI SLOVENIJI

S L O V E N I J A
INFORMACIJSKO DOKUMENTACIJSKI CENTER SVETA EVROPE
NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA V LJUBLJANI
Rimska 16, Ljubljana

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.036(082)

NATEČAJ Evropa v šoli (6 ; 2004-2005 ; Evropa)
Sodelovanje v Evropi različnosti / Evropa v šoli, natečaj 2005-2006 ; [uredile Liana Kalčina, Janja Korošec, Veronika Vodlan]. - V Ljubljani : Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK za Nacionalni odbor “Evropa v šoli”, 2005

ISBN 961-6285-44-0
1. Gl. stv. nasl. 2. Evropa v šoli 3. Kalčina, Liana 4. Natečaj Evropa v šoli (7 ; 2005-2006 ; Evropa)
222956544

VABILO IN RAZPIS
NATEČAJA EVROPA V ŠOLI
V ŠOLSKEM LETU 2005 – 2006
Z NASLOVOM

»SODELOVANJE V EVROPI RAZLIČNOSTI«

Spoštovane učenke in učenci, spoštovani pedagoški delavci,

slovenski nacionalni odbor »Evropa v šoli« tudi letos, že sedmo leto zapored, objavlja razpis literarnega, likovnega, fotografskega in internetnega natečaja »Evropa v šoli«, tokrat na temo »SODELOVANJE V EVROPI RAZLIČNOSTI«. Na natečaju, katerega začetki segajo v leto 1953, vsako leto sodeluje več kot pol milijona mladih iz 34. evropskih držav. Natečaj poteka pod pokroviteljstvom Sveta Evrope, Evropske unije ter Evropske kulturne fundacije.

Mladi, ki sodeljujejo na natečaju razmišljajo in ustvarjajo o vprašanjih, ki so skupne vsem Evropejcem. Letošnja tema želi mlade in njihove mentorje spodbuditi, da razmišljajo o razlikah: o razlikah med spoloma; o razlikah med verovanji; o razlikah med jeziki; o razlikah med narodi,...; skratka o vseh razlikah, s katerimi se soočamo v naših vsakdanjih življenjih.

Prav tako želimo pozvati mlade, da presežejo zgolj razmišljanje in poskušajo, razlikam navkljub, sodelovati. Sodelovanje je mnogo več kot zgolj toleriranje. Pomeni resnično sprejemanje posameznika, kjer razlike postanejo nepomembne in so le nekaj, kar nas dela edinstvene in neponovljive. Sodelovanje v različnosti pomeni tudi možnost medkulturnega učenja. Večina razlik izhaja namreč ravno iz kultur in subkultur, saj ima vsaka družbena skupina neka svoja pravila obnašanja. Sodelovanje pripadnikov različnih družbenih skupin torej predstavlja odlično priložnost za spoznavanje.

Leto 2005 je Svet Evrope razglasil za »Evropsko leto državljanske kulture«. Cilji natečaja bodo prispevali k uveljavljanju gesla »Demokracije se učimo, demokracijo živimo«, ki je del širšega projekta Sveta Evrope »Izobraževanje za demokratično državljanstvo«.

Da bi prispevali k boju proti rasizmu in vsem oblikam diskriminacije, so predsedniki držav in vlad, na drugem vrhu Sveta Evrope leta 1993 na Dunaju, sprejeli Dunajsko deklaracijo, na podlagi katere je leta 1995 zaživel projekt »Vsi drugačni – vsi enakopravni«. Namen projekta je bil predvsem spodbujanje razumevanja, strpnosti in spoštovanja drugačnosti. Svet Evrope se je odločil, da v letu 2006 ponovno vspodbudi vseevropsko kampanjo »Vsi drugačni – vsi enakopravni«, ki ohranja svoje cilje, vendar pristopa z novimi metodami. Letošnji natečaj Evropa v šoli »Sodelovanje v Evropi različnosti« je lahko del te kampanje.

V današnjem svetu se namreč, kljub številnim mednarodnim dokumentom in projektom o človekovih pravicah, vse prevečkrat srečujemo z nerazumevanjem, nestrpnostjo, nespoštovanjem in diskriminacijo. Ob tako groznih stvareh, ki se v svetu dogajajo v zadnjem času (vojne, teroristični napadi...), je prav, da tako mlade kot odrasle vedno znova opozarjamo na nujnost spoštovanja temeljnih človekovih pravic. Prav gotovo je ena izmed njih tudi osnovna pravica vsakega posameznika, da je »drugačen«, da se loči od drugih in postane samostojna in samosvoja celovita oseba. Tako postanemo med seboj po nekaterih lastnostih enaki, po drugih pa različni. Nasprotje enakosti namreč ni neenakost, temveč različnost oziroma drugačnost.

Vsak ima pravico, da si to svojo »drugačnost« sam izbere. Lahko se odloči, da bo drugačen zaradi barve las, zaradi stila oblačenja, zaradi česarkoli. Lahko se odloči, da bo drugačen od svoje sestre, brata, od svojega prijatelja, mame, očeta, od svojega učitelja, sošolca ali soseda. Vsakemu posamezniku moramo, ne glede na njegovo drugačnost, priznati njegove vrednote, stališča in prepričanja. Na svetu ni pravilnih in nepravilnih prepričanj, so le različna, vendar imajo vsa prepričanja tudi omejitve. Pomembno je, da ne ovirajo in ne posegajo v pravice drugega posameznika ali skupine posameznikov.

Prav šola je ena izmed ustanov, v katerih se otroci in mladostniki najbolj oblikujejo. V šolah namreč preživijo dobršen del svojega odraščanja. Tu se učijo in prevzemajo vzorce obnašanja tako od svojih vrstnikov, kot tudi učiteljev. Zato je zelo pomembno kakšen odnos ima učitelj do učenca in za kakšne odnose znotraj razreda si prizadeva. V kolikor bo učitelj spodbujal različnost in jo tudi sprejemal, toliko lažje bo to pričakoval tudi od mladih.

Vsak človek nekomu pripada. Pripadamo neki deželi, državi, narodu, šoli, mestu, skupini prijateljev in sorodnikov, veroizpovedi, spolu,... Mnogih »pripadnosti« ne moremo izbirati, za mnoge pa imamo pravico in možnost, da si jih svobodno izberemo. Tako si ne moremo izbrati katerega spola se bomo rodili, lahko pa si izberemo krog prijateljev, s katerimi se bomo družili.

Pripadnost narodu, narodni manjšini ali etnični skupnosti

Človek pripada narodu, narodni manjšini ali etnični skupini. Narodno identiteto lahko izražamo vsi pripadniki vseh narodov, ne glede na to v kateri državi živimo. Že v otroštvu se srečujemo z ljudmi različnih narodnosti. Tako si šolske klopi pogosto delimo z Madžari, Italijani, Srbi, Bošnjaki, Romi in drugimi. Pripadniki drugih narodnosti so lahko naši učitelji, sosedje, prijatelji,... Srečevanje ljudi različnih kultur pomeni edinstveno priložnost, da iz prve roke spoznamo druge dežele, navade in običaje. To je enkratna priložnost, da se naučimo nekaj novega, in da spoznamo kako nas razlike bogatijo. Mnogokrat hodimo v tujino in različne nam neznane dežele prav zato, da bi spoznali kulturo, navade in običaje drugih ljudi, priložnosti, ki se nam ponujajo tik pred našimi vrati, pa nočemo ali ne znamo izkoristiti. Ljudje se v sodobnem svetu veliko gibljemo, živimo danes v Sloveniji in že jutri lahko v katerikoli državi Evrope ali sveta. Poleg svoje narodnostne pripadnosti se lahko identificiramo s širšimi pripadnostmi: lahko smo Evropejci, svetovljani, kozmopoliti... Možnosti je neomejeno.

Spolna različnost: ženske – moški

Tudi spola si ne moremo izbrati. Rodimo se kot moški ali ženska. Kljub dolgoletni tradiciji boja za enakost spolov se še vedno srečujemo z neenakim obravnavanjem moških in žensk. Čeprav bo marsikdo trdil, da temu že dolgo ni tako, da smo si vsi enakopravni. Res je, formalnopravno je to res, kakšno pa je dejansko stanje? Ni potrebno dolgo razmišljati, da opazimo razlike med spoloma. Lahko se dogajajo že v vaši družini, v šoli, med prijatelji in vrstniki. Le malo je potrebno razmisliti in ugotoviti, kdo pri vas doma največkrat kuha kosilo, kdo lika perilo, kdo pomiva posodo, kdo ima večjo avtoriteto v družini, kdo je »glava« družine, kdo vozi boljši avto in kdo ima boljšo službo. Če si boste vzeli čas za pogovor o teh vprašanjih, boste ugotovili, da kljub enakopravnosti med spoloma, enakosti še nismo dosegli. Prav tako lahko opazujete ali odrasli drugače obravnavajo dečke kot deklice? Ali drži stereotip o »pridnih punčkah« in »živahnih dečkih«? Ali se pri vas doma, v šoli in širši družbi od deklic pričakuje drugačno obnašanje in vedenje kot od dečkov? Ali bi bila pričakovanja o vaši življenjski poti kaj drugačna, če bi bili drugega spola? Kako si predstavljate »uspešnega moškega« in kako »uspešno žensko«? Ali so ženske in moški enako zastopani v organih odločanja (v občinskem svetu, v državnem parlamentu...)? Ali se je odnos do žensk in deklic skozi leta kaj spremenil? Za mnenje lahko povprašate vaše stare starše. Morda vam bodo znali razkriti kakšno zanimivo podrobnost o njihovi mladosti.

Jezikovna raznolikost

Ljudje govorimo. Nekateri govorimo veliko, drugi malo manj. Govorimo različno. Po nekaterih raziskavah ženske veliko več kot moški. Govorimo v različnih naglasih, dialektih in jezikih. V nekaj manj kot petdesetih državah v Evropi živi 800 milijonov ljudi. In na tem prostoru ljudje govorijo 200 živih jezikov. Še mnogo več pa je lokalnih govoric in narečij, ki jih uporabljajo in razumejo le ljudje, ki živijo na tistem prostoru. S pomočjo jezika izražamo svoje želje in potrebe, veselje ali žalost,... Jezik predstavlja osnovno sredstvo sporazumevanja in zaradi razvoja sodobne tehnologije svet postaja vedno manjši in manjši. Mnogokrat se srečujemo s potrebo po sporazumevanju z ljudmi iz različnih držav. Kot je bilo včasih potrebno vsaj delno razumeti jezik sosednje vasi ali mesta, danes nastaja vedno večja potreba po razumevanju jezikov sosednjih držav. Odkrivanje podobnosti in različnosti jezikov pa zna biti prav zabavno. Zakaj se ne bi naučili reči »hvala« ali »prosim« v čim več jezikih? Malo pobrskajte po internetu in zagotovo boste odkrili kar nekaj zanimivih izrazov...

Verska raznolikost

Eno izmed največjih bogastev Evrope prav gotovo predstavlja raznolikost ver. V Evropskem prostoru lahko srečamo arhitekturne mojstrovine različnih verstev. Le kratek sprehod po Ljubljani je potreben in že lahko občudujemo protestantsko, pravoslavno in katoliško cerkev. V kolikor pa se sprehodimo po Evropi, z lahkoto najdemo tudi stvaritve drugih verstev, kot so razne mošeje in sinagoge. Ali ste vedeli, da je v Sloveniji uradno registriranih 40 verskih skupnosti. Zakaj se ne bi ozrli naokoli in spoznali koliko različnih verstev najdete v svoji bližini?

V evropski zgodovini najdemo številne primere strahovitih dejanj, storjenih v imenu vere ali proti pripadnikom drugih verstev. Najbolj grozni od vseh so nedvomno bili križarski pohodi in grozote druge svetovne vojne. V današnjem svetu pa zaradi terorističnih napadov vse bolj v ospredje prihaja strah pred islamom. Prav ti nedavni dogodki so odličen test za našo strpnost. Ob takih dogodkih lahko vidimo, koliko prikrite nestrpnosti se skriva za mnogimi velikimi besedami. In tako postane jasno, da je za učinkovito odpravo nestrpnosti potrebno še mnogo več kot zgolj besede.

Različni socialni položaji

Ljudje se rodimo v bolj ali manj premožnih družinah. Rodimo se ali odrastemo v družini z dvema staršema, z enim ali pa morda celo z nobenim in za nas skrbijo stari starši, drugi sorodniki ali skrbniki. Prav tako se lahko rodimo na vasi ali v mestu. Vse to določa naš socialni in družbeni položaj. Socialne razlike se v Sloveniji poglabljajo in posledice tega čutijo tudi otroci. Medtem ko imajo otroci premožnejših staršev več možnosti za razvoj in uresničevanje svojih interesov in zadovoljevanje razvojnih potreb, so mnogi s socialnega roba za to prikrajšani. Razlike se povečujejo tudi med mestom in vasjo, med podeželjem in večjimi urbanimi okolji. Država bi morala storiti vse, da zagotovi enake možnosti dostopa do interesnih dejavnosti in bogatejših oblik preživljanja prostega časa, kakor tudi do šolanja otrok ne glede na socialni izvor staršev in ne glede na mesto bivanja. Dolžna je zagotoviti brezplačno osnovno šolanje. Žal pa so dodatni stroški obšolskih dejavnosti in osnovnošolskega izobraževanja vse večji in mnogi starši tega več ne zmorejo. Njihovi otroci so zato prikrajšani, zaradi revščine stigmatizirani, odrinjeni in včasih s strani sošolcev celo zasramovani. Od tod tudi premnoge stiske otrok in mladostnikov, ki se manifestirajo tudi z nasilnim vedenjem.

Različni življenjski stili

Vsak posameznik ima pravico, da si izbere svoj življenjski stil. Tako si lahko izbere svoj način oblačenja; glasbo, ki jo posluša; svoje prijatelje s katerimi preživlja prosti čas. Prav tako je svobodna izbira šolanja in študija, kot tudi nadaljnje poklicne poti. Vsak si izbere svojo življenjsko pot. Nekdo bo hodil na umetniške razstave in predstave, drugemu bo obisk kina najvišje kulturno doživetje. Nekdo bo ves svoj prosti čas posvetil vrtnarjenju, drugemu bo ena sama sobna rastlina v breme. Kar nekomu prinaša veselje, lahko drugemu pomeni obveznost. Kar se nekomu zdi zabavno, je lahko drugemu dolgočasno.

Različne zmožnosti, sposobnosti in interesi

Vsi ljudje smo si različni. Različni tako po zunanjem videzu, kot tudi po zmožnostih in sposobnostih. Vsi imamo različne talente in nadarjenosti. Nekdo je zelo talentiran športnik, drugemu je največji športni dosežek sprehod do trgovine. Tisti, ki ga šport zelo zanima, je verjetno tudi sam športno aktiven. Podobno tudi tisti, ki ga zanimata petje in glasba, verjetno večkrat obiskuje koncerte in tudi sam poje. Tako kot smo različni po naših interesih smo različni tudi po fizičnih in psihičnih sposobnostih. Spoštovati moramo tudi ljudi, ki imajo zmanjšane telesne ali duševne sposobnosti. Potrebno je upoštevati njihove posebne potrebe in jim pomagati skozi življenjske ovire. Tudi to lahko postane naša čudovita izkušnja spoznavanja vseh vrst raznolikosti Evrope.

Druge različnosti

Zgoraj naštete različnosti so le nekatere, morda bolj opazne, od mnogih. Nikakor ne trdimo, da so to edine, ki obstajajo. To so le tiste, ki smo jih želeli malo bolj izpostaviti in s tem prispevati k iskanju tem, o katerih bo tekel pogovor in kasneje likovno, fotografsko in literarno ustvarjanje. Seveda ne želimo, da se omejite zgolj na zgoraj omenjene teme. Bodite izvirni in se prepustite toku – lahko vas odnese v povsem nove smeri. Poslušajte drug drugega, delite svoje izkušnje in spoznali boste, kako zelo različni smo si.

Razmišljanje mladih o različnosti prispeva k razvijanju in krepitvi njihovega samospoštovanja in identitete, prav tako pa prispeva k oblikovanju kulture razumevanja. Pozitivna podoba o sebi je odvisna tudi od sprejemanja okolice, predvsem sprejemanja s strani tistih najbližjih.

Enakost in različnost predstavljata možnost za bogatenje naših lastnih izkušenj, pa tudi širše družbe. Lahko pa vodita tudi v dominacijo ali podrejenost, kadar nekdo proglasi svojo drugačnost za večvredno ter ne spoštuje različnosti drugih.

Svoj odnos do obravnavanih tem lahko mladi izrazijo z besedo, sliko, fotografijo ali z oblikovanjem skupnih internetnih strani.
Tudi letos nismo pripravili podnaslovov, zato je svoboda izbire obravnavane teme in naslova ustvarjalnega dela toliko večja.

LITERARNI NATEČAJ

Starostne skupine:
1. OŠ od 1. do 5. razreda devetletke; od 1. do 4. razreda osemletke
2. OŠ od 6. do 9. razreda devetletke; od 5. do 8. razreda osemletke
3. srednja šola

Dodatna navodila: podnaslov, tema in literarna zvrst (spis, pesem, strip, pismo, scenarij, grafit, slikopis...) so prepuščeni svobodni izbiri. Delo mora biti napisano na največ dveh straneh - nižja stopnja in največ štirih tipkanih straneh - višja stopnja osnovnih šol in srednja šola.

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja (glej seznam na strani 11 – 12) je **17. marec 2006.**

LIKOVNI NATEČAJ

Starostne skupine:
1. OŠ od 1. do 5. razreda devetletke; od 1. do 4. razreda osemletke
2. OŠ od 6. do 9. razreda devetletke; od 5. do 8. razreda osemletke
3. srednja šola

Dodatna navodila: likovni prispevki so lahko v poljubni risarski, slikarski ali grafični tehniki. Največja velikost formata je 50 X 70 (B2).

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja (glej seznam na strani 11 – 12) je **17. marec 2006.**

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

Starostne skupine:
1. OŠ od 6. do 9. razreda devetletke; od 5. do 8. razreda osemletke
2. srednja šola

Pogoji:
1. format - najmanj 13 x 18 cm;
2. klasična črno-bela ali barvna fotografska tehnika;
3. fotografije so lahko na podložnem kartonu (paspartu);
4. fotografije morajo biti poslane v ovoju, ki bo zavaroval fotografije, organizator natečaja ne prevzema odgovornosti za morebitne poškodbe fotografskih del, nastalih pred prejemom;
5. fotografija ne sme biti starejša od dveh let;
6. fotografija mora biti na razpisano temo;
7. organizator natečaja si pridružuje pravico do reprodukcije del.

Rok za oddajo del na naslov regionalnih nosilcev natečaja (glej seznam na strani 11 – 12) je **17. marec 2006.**

INTERNETNI NATEČAJ

Europe @t School - Internet Award Scheme

Namen:

V okviru natečaja Evropa v šoli poteka tudi ustvarjanje internetnih strani, ki pomeni svojevrsten izziv za mlade, saj majo možnost, da s pomočjo interneta kot medija poskusijo narediti korak naprej v dojemanju Evrope, kot novega prostora za širjenje lastne iniciative. Razvijanje sposobnosti na področju komuniciranja prek interneta in oblikovanja spletnih strani so znanja, ki jim bodo še kako koristila v današnjem svetu hitrega tehnološkega

razvoja in novih informacijskih tehnologij. Cilj internetnega natečaja Evropa v šoli je oblikovati mrežo partnerskih šol. Skupine se registrirajo v tako imenovano virtualno oglasno desko, preko katere poiščejo partnerje iz drugih držav, se z njimi povežejo v projektno skupino in nato skupno ustvarjajo internetno stran na temo natečaja.

Pogoji sodelovanja:

Internetni natečaj je odprt za vse šole, ki sodelujejo pri natečaju Evropa v šoli. Sodelujejo lahko razredi ali ekipe. Najnižja starost otrok za sodelovanje na internetnem natečaju je 9 let.

Iskanje partnerjev:

Za zagotovitev partnerjev je koordinacijski odbor Europe @t School ustvaril bazo podatkov z vsemi potrebnimi informacijami o iskanju partnerjev. **Vse šolske ekipe, ki želijo sodelovati, naj se prijavijo v bazo podatkov od 1. novembra do 15. decembra na www.internet-award-scheme.org.** Vsaka registrirana ekipa bo dobila potrditev njihove prijave od evropskega odbora Europe @t School, vključujoč registracijsko številko in geslo. Skupine morajo izvesti sledeče:

- v internetni bazi podatkov preveriti, ali so podatki ekipe popolni in pravilni, z uporabo strani »Update«;
- tisti, ki že imajo partnerje, morajo poskrbeti, da so tudi njihovi partnerji prijavljeni in morajo obvestiti evropski odbor Europe @t School o njihovih partnerstvih;
- tisti, ki iščejo partnerja, naj obiščejo stran »Search«, kjer bodo dobili spisek vseh prijavljenih ekip, ki še nimajo partnerjev;
- za izbiro kandidata s seznama je potrebno z njimi vzpostaviti stik in jih povabiti k sodelovanju;
- ko najdejo partnerja, morajo osvežiti podatke o ekipi in navesti tudi partnerja;
- kakor hitro dosežete dogovor med vsemi tremi ekipami morate obvestiti Europe @t School o partnerstvu. Tri ekipe zdaj oblikujejo **evropsko projektno skupino**.

Roki

Aktivnost	od	do
registracija zainteresiranih šolskih ekip v bazi podatkov Europe @t School	1. november	15. december
iskanje partnerjev	15. november	20. december
ustanovitev evropske projektne skupine (vsaka sestavljena iz treh šol)		20. december
razglasitev nagrajencev		junij 2006

PRAVILA NATEČAJA "EVROPA V ŠOLI" v letu 2005-2006

1. Na natečaju lahko sodelujejo učenke in učenci osnovne in srednje šole.
   Natečaj ima skupen naslov: »SODELOVANJE V EVROPI RAZLIČNOSTI«

2. Znotraj te teme lahko učenke in učenci poljubno izberejo naslov svojega dela.

3. Natečaj »Evropa v šoli« vključuje štiri področne natečaje:
   a. likovni natečaj
   b. literarni natečaj
   c. fotografski natečaj
   d. internetni natečaj

4. Likovni in literarni natečaj sta razdeljena v tri starostne skupine:
   a. OŠ od 1. do 5. razreda devetletke; od 1. do 4. razreda osemletke
   b. OŠ od 6. do 9. razreda devetletke; od 5. do 8. razreda osemletke
   c. srednja šola

5. Fotografski natečaj je razdeljen v dve starostni skupini:
   a. OŠ od 6. do 9. razreda devetletke; od 5. do 8. razreda osemletke
   b. srednja šola

6. Internetni natečaj ima svoja pravila, opisana pod naslovom: »Internetni natečaj«.

7. Učenka, učenec lahko sodeluje v vseh področnih natečajih. V likovnem, literarnem in fotografskem natečaju lahko sodeluje le z enim delom. Strokovne žirije na regionalni in državni ravni ne bodo upoštevale več likovnih, literarnih ali fotografskih del istega avtorja/avtorice.

8. Strokovne žirije na regionalni/državni ravni bodo upoštevale samo dela, ki bodo pravočasno prispela na regionalno in državno raven, ter vsebinsko ustrezala temi letošnjega natečaja in drugim predpisanim pogojem.

9. Vsa likovna, literarna in fotografska dela, ki so poslana na državno raven (državnim žirijam), morajo predhodno skozi šolski in regionalni izbor. Vsakemu delu mora biti priložen spremni list.

10. Šola lahko pošlje na regionalni izbor največ pet izbranih likovnih del ter pet izbranih literarnih del za posamezno starostno skupino. Za fotografski natečaj lahko pošlje največ deset fotografij za posamez no starostno skupino. Dela pošlje na naslov regionalnega koordinatorja natečaja. **Rok za oddajo del regionalnim žirijam je 17. marec 2006.**

11. Regionalni koordinatorji natečaja bodo sestavili strokovne žirije (za literarna, likovna in fotografska dela), ki bodo ocenile prispela dela, pripravili regijsko predstavitev in podelitev nagrad.

12. **Regionalni koordinatorji izberejo in pošljejo dela državnim strokovnim žirijam, najkasneje do 5.aprila 2006**, in sicer iz obeh osnovnošolskih starostnih skupin največ toliko del, kolikor bo sodelujočih osnovnih šol (npr. če bo likovna dela v starostni skupini od 6. do 9. razreda devetletke poslalo na regionalno raven 10 OŠ, bo regionalna žirija med prispelimi deli izbrala največ 10 likovnih del za državno raven). V srednješolski starostni skupini lahko žirije izberejo in pošljejo dvakrat toliko del, kolikor bo sodelujočih srednjih šol v regiji.

13. **Državne strokovne žirije,** ki jih imenuje nacionalni odbor, **najkasneje do 19. aprila 2006,** ocenijo vsa prispela dela in izberejo nagrajence.

14. Nacionalni odbor bo najkasneje do konca aprila 2006 obvestil regionalne koordinatorje ter šole nagrajencev o rezultatih natečaja ter nagrajence in njihove mentorice/mentorje povabil na zaključno prireditev s podelitvijo nagrad.

15. Nacionalni odbor bo **9. maja 2006** pripravil zaključno prireditev in predstavitev najboljših del ter na prireditvi podelil prvo, drugo in tretjo nagrado za vsak področni natečaj in za vsako starostno skupino.

16. Nacionalni odbor bo podelil tudi nagrado »udeležba na mednarodnem taboru« v Sloveniji in drugih evropskih državah, za nagrajence v starostni skupini srednje šole ter za starejše osnovnošolce. Udeležencem bo plačal stroške potovanja in zagotovil brezplačno bivanje na mednarodnih taborih.

17. Nacionalni odbor si pridržuje pravico do reprodukcije, razstavljanja in objavljanja vseh del, prispelih na državno raven. Del ne bo vračal.

REGIJSKI KOORDINATORJI NATEČAJA »EVROPA V ŠOLI«

REGIJSKO OBMOČJE	KOORDINATOR	Tel./Faks/E-pošta	OBČINE
SEVERNA PRIMORSKA MDPM za Goriško Bazoviška 4 5000 NOVA GORICA	Iva Devetak	tel.: 05/ 33 34 680 telefaks: 05/ 33 34 681 e-pošta: zpm-ng@siol.net	Bovec, Kobarid, Tolmin, Cerkno, Kanal, Brda, Idrija, Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Ajdovščina, Miren-Kostanjevica, Vipava
JUŽNA PRIMORSKA DPM Koper Vergerijev trg 3 p.p. 705 6000 KOPER	Rudi Mraz	tel.: 05/ 62 71 156 telefaks: 05/ 62 71 156 e-pošta: dpm.koper@email.si	Komen, Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina, Koper, Izola, Piran
NOTRANJSKA DPM Postojna Kidričevo naselje 23 6230 POSTOJNA	Justina Potepan	tel.: 031/ 513 048 e-pošta: justina _ potepan@email.si	Vrhnika, Logatec, Postojna, Cerknica, Bloke, Pivka, Loška dolina, Ilirska Bistrica
GORENJSKA ZDPM Jesenice Pod gozdom 2 4270 JESENICE	Albina Seršen	tel.: 04/ 58 31 094 e-pošta: zdpm@s5.net	Kranjska gora, Jesenice, Bled, Žirovnica, Radovljica, Bohinj Tržič, Jezersko, Preddvor, Naklo, Šenčur, Železniki, Cerklje na Gorenjskem, Kranj, Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Žiri
ZASAVJE OZPM Hrastnik Log 3 1430 HRASTNIK	Lilijana Oplotnik	tel.: 03/ 56 42 378 telefaks: 03/ 56 42 373 e-pošta: krchrastnik@siol.net	Trbovlje, Zagorje ob Savi, Hrastnik, Litija
DOLENJSKA DPM Mojca Novo mesto Glavni trg 7 8000 NOVO MESTO	Irena Pugelj	tel.: 07/ 33 71 470 telefaks: 07/ 33 71 471 e-pošta: dpm.mojca1@siol.net	Trebnje, Ivančna Gorica, Škocjan, Mirna peč, Osilnica Žužemberk, Novo mesto, Šentjernej, Dobrepolje, Sodražica, Ribnica, Dolenjske toplice, Kočevje, Kostel
BELA KRAJINA DPM Metlika CBE 23 8330 METLIKA	Vladka Škof	tel.: 07/ 30 60 360 e-pošta: vladimira.skof@guest.arnes.si	Črnomelj, Metlika, Semič
POSAVJE ZPM Krško C. krških žrtev 23 8270 KRŠKO	Vida Ban	tel.: 07/ 48 80 360 telefaks: 07/ 48 80 360 e-pošta: vida.ban@zveza-zpm-krsko.si	Radeče,Sevnica, Krško, Brežice
VELENJE MZPM Velenje Cesta Borisa Kraigherja 5 3320 VELENJE	Kristina Kovač	tel.: 03/ 89 77 540 telefaks: 03/ 89 77 541 e-pošta: mzpm.velenje@volja.net	Solčava, Luče, Ljubno, Gornji Grad, Mozirje, Šoštanj, Šmartno ob Paki, Braslovče, Povzela, Nazarje, Vransko, Tabor, Žalec, Prebold, Velenje
KOROŠKA OZPM Dravograd Trg 4 julija 66 2370 DRAVOGRAD	Jožica Heber	tel.: 040/ 296 140 telefaks: 02/ 87 23 403 e-pošta: heber.franc@siol.net	Muta, Radlje ob Dravi, Dravograd, Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica, Črna na Koroškem, Slovenj Gradec, Mislinja, Vuzenica, Podvelka, Ribnica na Pohorju
CELJSKA REGIJA DPM Celje Gledališka 2 3000 CELJE	Dragica Poznič	tel.: 03/ 49 09 180 telefaks: 03/ 49 09 181 e-pošta: mzpm1@siol.net	Vitanje, Dobrna, Zreče, Vojnik, Celje, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Štore, Dobje, Laško Podčetrtek, Bistrica ob Sotli, Kozje, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Rogatec

ŠTAJERSKA IN PREKMURJE Evropska hiša Maribor Gospejna 10 2000 MARIBOR	Barbara Kobale	tel.: 02/ 25 07 491 telefaks: 02/ 25 27 558 e-pošta: eu.hisa@uni-mb.si	Kungota, Šentilj, Pesnica, Maribor, Selnica ob Dravi, Lovrenc na Pohorju, Ruše, Oplotnica, Slovenska Bistrica, Hoče-Slivnica, Duplek, Rače-Fram, Starše, Miklavž na Dravskem Polju , Kuzma, Šalovci, Grad, Rogaševci, Cankova, Hodoš, Gornji Petrovci, Puconci, Moravske toplice, Gornja Radgona, Tišina, Radenci, Murska Sobota, Kobilje, Dobrovnik, Beltinci, Turnišče, Lendava, Odranci, Velika Polana, Črenšovci, Sveti Jurij, Veržej, Križevci, Razkrižje, Ljutomer
SPODNJE PODRAVJE Center interesnih dejavnosti PTUJ Osojnikova 9 2250 PTUJ	Nevenka Gerl	tel.: 02/ 78 05 540 telefaks: 02/ 77 92 181 e-pošta: cid@cid.si	Mestna občina Ptuj,Benedikt, Cervenjak, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Lenart, Majšperk, Markovci, Ormož, Podlehnik, Sv.Andraž v Slovenskih goricah, Sv.Ana, Trnovska vas, Videm pri Ptuju, Zavrč, Žetale
LJUBLJANA Z OKOLICO MZPM Ljubljana Linhartova 13 1000 LJUBLJANA	Duša Grubački Andjelov	tel.: 01/ 23 02 931 telefaks: 01/ 23 02 931 e-pošta: zpm.ljubljana@siol.net	Kamnik, Komenda, Vodice, Mengeš, Lukovica, Moravče, Trzin, Domžale, Medvode, Ljubljana, Dol pri Ljubljani, Dobrova-Polhov Gradec, Horjul, Škofljica, Brezovica, Ig, Borovnica, Grosuplje, Velike Lašče

NALOGE REGIJSKIH KOORDINATORJEV:

Spodbujajo OŠ in SŠ k sodelovanju na natečaju; imenujejo in organizirajo delo ocenjevalnih strokovnih žirij za likovna, literarna in fotografska dela; zbirajo likovna, literarna in fotografska dela; posredujejo izbrana dela državnim strokovnim žirijam; na regionalni ravni organizirajo srečanja, prireditve ali druge oblike predstavitve ustvarjalnega dela učencev; organizirajo skupni odhod na zaključno srečanje natečaja Evropa v šoli; nacionalnemu odboru posredujejo zbirnik podatkov o številu vseh sodelujočih učencev na osnovnih in srednjih šolah ter številu prispelih likovnih, literarnih in fotografskih del na regionalni nivo; sodelujejo pri organizaciji odhoda nagrajencev na mednarodne tabore.

KDO V EVROPI IN V SLOVENIJI VODI NATEČAJ »EVROPA V ŠOLI«

Natečaj v Evropi poteka že od leta 1953 pod pokroviteljstvom Sveta Evrope, Evropske komisije in Evropskega parlamenta ter Evropske kulturne fundacije. V Sloveniji natečaj organizira 28 članski nacionalni odbor Evropa v šoli, v katerem sodelujejo zainteresirane vladne in nevladne organizacije, ki delujejo na področju izobraževanja, evropskih povezav in mladine, predstavniki medijev in učiteljev ter predstavniki organizacij, ki so prevzele regijsko koordinacijo natečaja. Natečaj poteka na ravni osnovnih in srednjih šol, regij in države. V Evropi vodi natečaj Koordinacijski odbor s sedežem v Bonnu. Slovenski odbor je leta 2001 postal polnopravni član evropskega odbora. Do leta 2005 je delo nacionalnega odbora koordiniral Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope, s 1. septembrom 2005 pa je to nalogo prevzela Zveza prijateljev mladine Slovenije.

VLOGA NACIONALNEGA ODBORA

Nacionalni odbor pripravi in razpiše vsakoletni natečaj, organizira seminar(je) za pedagoške delavke/delavce OŠ in SŠ, zagotovi finančna sredstva za pripravo in izvedbo natečaja na državni ravni, izbere in organizira delo državnih ocenjevalnih strokovnih žirij, organizira zaključno srečanje, na katerem podeli diplome in nagrade, organizira razstavo nagrajenih del, izda zbornik z razpisom in v njem predstavi nagrajena dela, organizira slovenski mednarodni tabor za nagrajence iz drugih evropskih držav, sodeluje z Evropskim odborom natečaja »Evropa v šoli« ter se dogovori z drugimi nacionalnimi odbori za sodelovanje slovenskih nagrajencev na njihovih mednarodnih taborih.

Članice in člani nacionalnega odbora EVROPA V ŠOLI:

1. Vida Ban – Predsednica nacionalnega odbora natečaja Evropa v šoli, Zveza prijateljev mladine Krško, koordinatorica za Posavje;
2. Liana Kalčina – Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope;
3. Mihela Zupančič – vodja Predstavništva Evropske komisije v Republiki Sloveniji;
4. Nada Pavšer – Društvo za okoljevarstveno vzgojo Evrope v Sloveniji; (EKO šole kot način življenja);
5. Barbara Kobale – Evropska hiša Maribor, koordinatorica za Štajersko in Prekmurje;
6. Branko Jelen – Evropska hiša Nova Gorica;
7. Lili Ozim – Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica;
8. Bronka Straus – Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport;
9. Veronika Pirnat – Zavod Republike Slovenije za šolstvo
10. Matjaž Štolfa – Mladinski svet Slovenije;
11. Zora Peruško – Šolska košarkarska liga
12. Jože Gornik – Mladinski ceh;
13. mag. Sanja Vraber – Urad RS za mladino;
14. Nada Serajnik – Sraka – Urad za informiranje Republike Slovenije;
15. Mladen Tancer – UNESCO mreža šol Slovenije;
16. dr. Aleksander Klinar – Gimnazija Jesenice;
17. Iva Devetak – Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, koordinatorica za severno Primorsko;
18. Rudi Mraz – Društvo prijateljev mladine Koper, koordinator za južno Primorsko;
19. Justina Potepan – Društvo prijateljev mladine Postojna, koordinatorica za Notranjsko;
20. Albina Seršen – Zveza društev prijateljev mladine Jesenice, koordinatorica za Gorenjsko;
21. Lilijana Oplotnik – Občinska zveza prijateljev mladine Hrastnik, koordinatorica za Zasavje;
22. Irena Pugelj – Društvo prijateljev mladine Novo mesto, koordinatorica za Dolenjsko;
23. Vladka Škof – Društvo prijateljev mladine Metlika, koordinatorica za Belo Krajino;
24. Kristina Kovač – Zveza prijateljev mladine Velenje, koordinatorica za Velenje;
25. Jožica Heber – Občinska zveza prijateljev mladine Dravograd, koordinatorica za Koroško;
26. Dragica Poznič – Društvo prijateljev mladine Celje, koordinatorica za celjsko regijo;
27. Nevenka Gerl – Center interesnih dejavnosti Ptuj, koordinatorica za Spodnje Podravje;
28. Duša Grubački Andjelov – Mestna zveza prijateljev mladine Ljubljana, koordinatorica za Ljubljano z okolico.

Nosilci natečajev na državni ravni:

Nosilec literarnega natečaja:
Knjižnica Otona Župančiča, enota Pionirska knjižnica
Komenskega ulica 9
1000 Ljubljana
oseba za stike: Lili Ozim
tel.: 01 231 7269
e-pošta: lili.ozim@lj-oz.sik.si

Nosilec likovnega in fotografskega natečaja:
Evropska hiša Maribor
Gospejna 10
2000 Maribor
oseba za stike: Barbara Kobale
tel: 02 250 7491
faks: 02 252 7558
e-pošta: eu.hisa@uni-mb.si

Nosilec internetnega natečaja:
Mladinski ceh
Rakovniška 6
1000 Ljubljana
oseba za stike: Jože Gornik
telefon: 01 427 7140
e-pošta: joze.gornik@salve.si

Informacije o natečaju lahko dobite

Na naslovih regijskih koordinatorjev (glej razpredelnico na str. 11 in 12) in:

Zveza prijateljev mladine Slovenije
Miklošičeva 16, 1000 Ljubljana
tel.: 01 239 6720
faks: 01 239 6722
e-pošta: zpm.slovenije@zveza-pms.si
spletna stran: http://www.zveza-pms.si/ (razpis natečaja v elektronski obliki)

Promocijsko gradivo, publikacije in informacije lahko dobite v:

Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope
Rimska 16, 1000 Ljubljana
tel.: 01 421 4300
faks: 01 421 4305
e-pošta: idc.slovenija@idcse.nuk.si
spletna stran http://www.idcse.nuk.si/ (razpis natečaja v elektronski obliki)

Hiša Evropske unije Slovenija
Breg 14, 1000 Ljubljana
Sedež:

- **Predstavništvo Evropske komisije v Republiki Sloveniji**
  tel: 01 252 88 00
  fax: 01 425 20 85
  e-pošta: PRESS-REP-SLOVENIA@cec.eu.int
  spletna stran: http://www.evropska-unija.si

- **Evropski parlament – Informacijska pisarna v Sloveniji**
  tel. 01 252 88 30
  fax: 01 252 88 40
  e-pošta: eljubljana@europarl.eu.int
  spletna stran: http://www.europarl.si

Urad vlade za informiranje
Tržaška 21, 1000 Ljubljana
tel: 01 478 26 00
spletna stran: http://www.uvi.si

europa v šoli

NACIONALNI ODBOR
NATEČAJA

2005

RAZGLAŠA

DOBITNIKE NAGRAD LITERARNEGA, LIKOVNEGA IN FOTOGRAFSKEGA NATEČAJA

pod skupnim naslovom »SEM DRŽAVLJANKA – SEM DRŽAVLJAN V SPREMINJAJOČI SE EVROPI«

Na fotografiji plesalke in plesalci Srednje glasbene in baletne šole Maribor na zaključni prireditvi, 9. maj 2005.

LITERARNI NATEČAJ

OŠ 1. - 4. razred

Prva nagrada:

GAL GRMOVŠEK

4. b, OŠ Antona Aškerca, Velenje
Za literarno delo: »Zabolelo me je srce«
Mentorici: Katja Oman, Nevenka Hvalec
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma in ura Evropskega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

NATAŠA PROSEN

4. a, OŠ XVI. Divizije, Senovo
Za literarno delo: »Sem državljanka v spreminjajoči se Evropi« - strip
Mentorica: Verica Kunšek
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Ura Evropskega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

NADJA IŽANC

4. a, JVIZ II. OŠ Rogaška Slatina
Za literarno delo: »Evropa in mladi«
Mentorica: Zdenka Ižanc
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

OŠ 5. - 8. /9. razred

Prva nagrada:

JAN ZAJEC

8. b/9, OŠ Zadobrova, Ljubljana
Za literarno delo: »Sem državljan v spreminjajoči se Evropi«
Mentorica: Majda Janko
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Portugalskem.

Druga nagrada:

JURE TEKAVC

7. a/9, OŠ Miška Kranjca, Ljubljana
Za literarno delo: »Revščina in otroci v Evropi«
Mentorica: Sonja Bregar Mazzini
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Ura Evropskega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

AJDA TOFOLINI

8. a, OŠ Litija
Za literarno delo: »Sem državljanka v spreminjajoči se Evropi«
Mentorica: Jana Štojs
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Posebna nagrada za izpoved učenca:

DEJAN KOSTREŠEVIĆ

8. c, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana
Za literarno delo: »Rad bi se šolal in zaposlil v Evropi«
Mentorica: Olga Zelenič
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;

Srednja šola

Prva nagrada:

UROŠ SITAR

2. a, Šolski center Ptuj, Ekonomska šola, Ptuj
Za literarno delo: »Revščina«
Mentorica: prof. Breda Vuser
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Nizozemskem.

Druga nagrada:

GREGOR CIGÜT

2. c, Prva gimnazija Maribor
Za literarno delo: »Stara celina – novi svet«
Mentorica: prof. Karmen Babič-Smuk
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Ura Evropskega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Cipru.

Tretja nagrada:

PETRA METERC

3. a, Gimnazija Jesenice
Za literarno delo: »Diskriminacija in netolerantnost«
Mentor: dr. Aleksander Klinar
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« v Nemčiji

Nagradi za izrazito literarno izpovednost:

JULIJA SOMRAK

4. g, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana
Za delo: »Listam po zgodovini mojega sorodstva – to je zgodovina Evrope«
Mentorica: prof. Janja Majcen
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Poljskem.

DOMINIKA GLINŠEK

1. u, Splošna in strokovna gimnazija Velenje
Za delo: »Nokturno v d-molu«
Mentorica: prof. Alenka Šalej
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Češkem.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

OŠ 5. – 8. /9. razred

Prva nagrada:

METKA JUREČIČ

8. /9 razred, OŠ PODBOČJE
Za delo: »Zvezde na nebu«
Mentorica: Lidija Lampe
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Ura Evropskega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Nizozemskem.

Druga nagrada:

JOVICA SOMUNČIČ

8. /9, razred, OŠ XIV. divizije, Senovo
Za delo: »Odprimo vrata«
Mentorica: Boža Ojsteršek
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« v Piranu.

Tretja nagrada:

JERNEJA JESENKO

8. razred, OŠ Poljane - Poljane
Za delo: »Po stopnicah«
Mentor: Izidor Jesenko
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Češkem.

Srednja šola

Prva nagrada:

ALJAŽ VELIČKI

4. letnik, Splošna in strokovna gimnazija Velenje
Za delo: »Višek globalizacije in demokracije 1,2«
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Slovaškem.

Druga nagrada:

ŽIGA VIRC

4. letnik, Ekonomska šola Novo mesto
Za delo: »Preteklost Slovencev – temelj prihodnosti«
Mentorica: Karmen Virc
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« v Avstriji.

Tretja nagrada:

TANJA PANKER

3. letnik, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor
Za delo: »Razigrana Evropa«
nagrada:

- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Slovaškem.

JERNEJA JESENKO

»Po stopnicah«
8. razred, OŠ Poljane-Poljane
Mentor: Izidor Jesenko
Tretja nagrada –
fotografski natečaj /
OŠ 5. -8./9. razred

LIKOVNI NATEČAJ

OŠ 1. - 4. razred

Prva nagrada:

MONIKA MEH

4. razred, OŠ Bibe Röcka, Šoštanj
Za delo: »Spreminjajoča se Evropa«
Mentorica: Mija Žagar
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Druga nagrada:

JAN SLADIČ

1. razred, OŠ Franca Rozmana – Staneta, Maribor
Za delo: »Zapojmo vsi v Evropi«
Mentorici: Zvezdana Ritonja, Marta Horvat
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Ura Evropskega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Tretja nagrada:

BRUNO KRANJC

2. razred, OŠ XIV. Divizije, Senovo
Za delo: »Sem otrok – državljan Evrope (imam pravico do igre)«
Mentorica: Ana Bogovič
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti.

Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Posebna nagrada:

LJUBIŠA MIHOJLOVIČ

4. razred, Zavod za usposabljanje Janeza Levca Ljubljana
Za delo: »Čez 100 let bomo vsi enaki«
Mentorica: Janja Seles
nagrada:
- Diploma in ura Evropskega odbora.

OŠ 5. - 8. /9 razred

Prva nagrada:

JANI ŽARN, ANŽE NEČEMER, JOŽICA STIPIČ, TJAŠA JEKE, MARTINA JALOVEC

8. razred, OŠ Podbočje
Za delo: »Šport nas združuje«
Mentorica: Damjana Stopar
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v Piranu (v organizaciji ZPM Krško).

Druga nagrada:

ŠPELA PEČNIK

8. razred, OŠ Livada, Velenje
Za delo: »Moj sošolec«
Mentor: Robert Klančink
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Portugalskem.

Tretja nagrada:

PETRA BUKOVEC

8. razred, OŠ Trzin
Za delo: »Med globalizacijo«
Mentorica: Nena Prhavc
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti. Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Posebna nagrada:

BARBARA KOLEDNIK

7. razred, OŠ dr. Ljudevita Pivka, Ptuj
Za delo: »Beg pred nasiljem«
Mentorica: Alenka Kosem
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Petdnevne aktivne počitnice v enem od domov Centra šolskih in obšolskih dejavnosti. Sponzor: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Srednja šola

Prva nagrada:

MATJAŽ FINŽGAR

II. Gimnazija Maribor
Za delo: "Identiteta"
Mentorica: Natalija R. Črnčec
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« na Cipru.

Druga nagrada:

ŠPELA STERGAR

1. c, Srednja šola Sevnica
Za delo: »Klic po rešitvi«
Mentorica: Mateja Traven
nagrada:
- Diploma slovenskega nacionalnega odbora;
- Diploma Evropskega odbora in ura;
- Udeležba na mednarodnem taboru mladih nagrajencev »Evropa v šoli« v Avstriji.

MATJAŽ FINŽGAR - "Identiteta"
II. Gimnazija Maribor
Mentorica: Natalija R. Črnčec
Prva nagrada -
likovni natečaj / srednja šola

JANI ŽARN, ANŽE NEČEMER, JOŽICA STIPIČ, TJAŠA JEKE, MARTINA JALOVEC - »Šport nas združuje«
8. razred, OŠ Podbočje
Mentorica: Damjana Stopar
Prva nagrada – likovni natečaj / OŠ 5. - 8./9. razred

OŠ 1. – 4. razred

Prva nagrada:

GAL GRMOVŠEK
4. b, OŠ Antona Aškerca, Velenje
Mentorici: Katja Oman in Nevenka Hvalec

ZABOLELO ME JE PRI SRCU

Vsak otrok se najbolj od vsega v letu veseli počitnic, še posebej, če že obiskuje šolo. Počitnice pomenijo konec šole in začetek nečesa vznemirljivega, vsako leto težko pričakovanega, povezanega z vonjem po poletju, sončnimi žarki in po navadi z okusom po slani vodi.

Tudi sam se vsako leto najbolj veselim počitnic, ko lahko končno odložim šolsko torbo za dva meseca in skupaj s starši pričnem načrtovati, kako bom preživel čas od začetka poletja pa tja do prvih šolskih dni.

Še posebej mi bo ostalo v spominu lansko poletje, mogoče tudi zato, ker so bile to moje počitnice, ki sem jih del preživel z očetom in del z mamo, prav gotovo pa zaradi moje prve bližnje izkušnje z otroki, ki nimajo takšne sreče kot jaz in moji prijatelji.

Z mamo sva se v zgodnjem jutru odpravila proti Savudriji, kjer sva nameravala preživeti del najinih počitnic. Končno sem v avtomobilu smel sedeti spredaj. Moram priznati, da sem na to čakal že dogo časa. Jutro je bilo sončno, vožnja mirna, v avtu pa glasba po mojem izboru, kar mami ni najbolj odgovarjalo. V Savudriji sva bila hitro in takoj po prihodu sva si ogledala kamp. S seboj sva nesla hrano in pijačo, klepetala in na obali skupaj opazovala kopalce. Počutil sem se srečnega, saj je bila mama že nekaj časa samo moja, bila je prijazna in nasmejana. Popolnoma drugačna kot zadnje dni pred odhodom, ko je utrujena prihajala iz službe.

Tako je minilo nekaj dni. Ves čas sva bila skupaj, skupaj sva plavala, se potapljala, pomagal sem ji kuhati, prebirala sva knjige, igrala raznovrstne igre, za katere med letom zmanjka časa, in zvečer pred prikolico ob čaju klepetala pozno v noč.

Nekega dne pa je na plažo nekaj odraslih pripeljalo skupino otrok, ki so se že na zunaj razlikovali od ostalih na obali. Bili so bolj tihi, vsi fantje do zadnjega z obritimi glavami, velikih oči, v katerih sem videl nekaj, česar do takrat še nisem poznal. Opazil sem, da so imeli vsi enake kopalke in brisače ter bili suhljate postave. Na plaži so se držali bolj zase in v vodo so šli samo z učitelji, ki so jih spremljali. Večina ni znala plavati. Sam ne razumem hrvaško, zato mi je mama povedala, da so iz kraja, kjer je bila vojna in zaradi revščine verjetno niso mogli s starši na morje. Takrat sem tudi razumel, da je v njihovih očeh odseval sram, sram zaradi tega, ker so revni in ker smo to vsi opazili. Po navadi ne opazim, če je kdo oblečen bolj slabo. Tudi ne poznam nikogar, ki bi bil reven, takrat pa sem začutil, kako mora biti tem otrokom pri srcu. Bili so daleč od doma, z učitelji, ki jih zvečer niso objeli pred spanjem, brez družbe staršev čez dan in z občutkom, da so drugačni od ostalih. Želel sem si, da bi jim polepšal vsaj kakšen trenutek, zato sem ponudil enemu izmed njih masko in plavutke, ki jih je z veseljem vzel in me pogledal s srečnimi očmi. Čeprav se nisva razumela, sva preživela lep popoldan v vodi in v igri. Vem, da mu nisem pomagal iz revščine, sem mu pa morda vsaj tisti dan pomagal pozabiti na žalost in mu dal občutek, da ga razumem in mi ni vseeno.

Zagotovo ne bom pozabil tistega poletja tudi zaradi teh otrok. Odkar me je prvič v življenju zabolelo pri srcu zaradi drugačnih, nesrečnih otrok, skrbno zbiram svoje igrače, knjige in druge stvari, katere odnašava z mamo v dom v Celju, kjer živijo otroci z manj sreče v življenju, kot je imam sam.

Druga nagrada:
NATAŠA PROSEN
4. a, OŠ XVI. Divizije, Senovo
Mentorica: Verica Kunšek

JOVICA SOMUNČIČ - »Odprimo vrata«
8. /9. razred, OŠ XIV. divizije, Senovo
Mentorica: Boža Ojsteršek
Druga nagrada – fotografski natečaj / OŠ 5. - 8. /9. razred

Tretja nagrada:
NADJA IŽANC
4. a, JVIZ II. OŠ Rogaška Slatina
Mentorica: Zdenka Ižanc

EVROPA IN MLADI

Evropa?
Evropa.
Evropa!

Zakaj Evropa?
Zakaj ne Amerika?
Pa saj je vseeno. Evropa ali Amerika.
Mi smo tu:
V SLO, v EU.
Mladi, polni upov...

Upanje umre zadnje.
Prav je tako!
Kaj bi toliko razmišljali mi,
vsi še tako mladi?
Bomo kasneje!
Še bo priložnost,
še bo potreba!
Bomo takrat...

Zdaj pa, prosim, razmišljajte prav vi, odrasli,
ki že tako radi mislite namesto nas!!!

OŠ 5. - 8. /9. razred

Prva nagrada:

JAN ZAJEC
8. b/9, OŠ Zadobrova, Ljubljana
Mentorica: Majda Janko

SEM DRŽAVLJAN V SPREMINJAJOČI SE EVROPI

Če odkrito priznam, nisem opazil nobene posebne spremembe v Evropi. Če pa se poglobimo v Evropo zadnjih tridesetih let, pa odkrijemo, kako je postala manjša. V svetu računalnikov, mobilnih telefonov, elektronske pošte, ... postanemo otroci nepomembni. Kako bi lahko svoje mnenje opažanja posredovali odraslim? Velikokrat sami ne vidijo svojih napak, mi pa jih opazimo. Kako naj jim to povemo?

Odrasli nas velikokrat ne slišijo ali nočejo slišati. Šele ko nekdo opozori nase z neprimernim vedenjem, nasiljem do sovrstnikov ali uničevanjem tuje lastnine, se odrasli zganejo in začno spraševati, zakaj. Vendar je to ponavadi že prepozno. Otroci in mladina prevzame ta način izražanja za svojega in od njega ne odstopa več. Z vstopom v EU se nam je približal zahodni način življenja in nehote začenjamo sprejemati tudi njegove vrednote in žal tudi njegove pomanjkljivosti. V prvi vrsti je to pehanje za dobičkom. Naši starši so vedno dalj časa v službi in najpomembnejši v njihovem življenju je standard. Otroci smo v njihovem svetu izgubili mesto, ki nam pripada. To je, da bi bili za njih prvi in najpomembnejši. Ker smo vedno večji del dneva sami in prepuščeni televiziji ter računalniku, pač prevzemamo vzorce obnašanja, ki nam jih posredujeta. Namesto, da bi nas vzgajali starši, se vzgajamo sami. To pa sigurno ni dobro.

Starši se zganejo šele, ko so klicani v šolo zaradi neprimernega obnašanja svojega otroka ali pa zaradi slabih ocen. Takrat se začno spraševati, zakaj. Za vključevanje v Evropo ni dobro le to, da se naučimo čimveč tujih jezikov in imamo veliko znanja; pomembno je, da pri tem ohranimo tudi srce in svojo lastno kulturo. Gotovo se bomo morali navaditi na to, da bomo odslej več sodelovali z ljudmi iz sosednjih dežel, sedaj združeni v eno državo. To pa ne pomeni, da moramo postati ravno takšni kot oni. Vsak narod mora ohraniti svojo osebnost, pa kljub temu spoštovati različnost in biti strpen do drugih. Prevzeti moramo odgovornost za medsebojne odnose v novi Evropi. To pa lahko storimo tako, da poskrbimo za strpnost s sošolci, prijatelji, starši, sosedi... S pridružitvijo Slovenije EU se je sprostil tudi trg delovne sile. To pomeni, da v našo domovino prihajajo tudi delavci iz drugih držav. Na njih ne smemo gledati kot na manjvredne, pač pa jih spoštovati in priznati za naše sodržavljane. Kljub temu da morda ne znajo našega jezika in živijo v slabših življenjskih razmerah, imajo svojo kulturo, navade in vero. Zavedati se moramo, da bomo morda tudi sami čez nekaj let iskali zaposlitev v zahodnih razvitejših deželah. Seveda si želimo, da bi nas takrat sprejeli za svoje.

Odgovornost za odnose in kakovost življenja v novi Evropi je odgovornost vsakega posameznika, tudi mene. Zato se moramo truditi že danes, kajti jutri je lahko že prepozno; kajti: KAKRŠNO EVROPO BOMO USTVARILI, V TAKI BOMO TUDI ŽIVELI!!!!

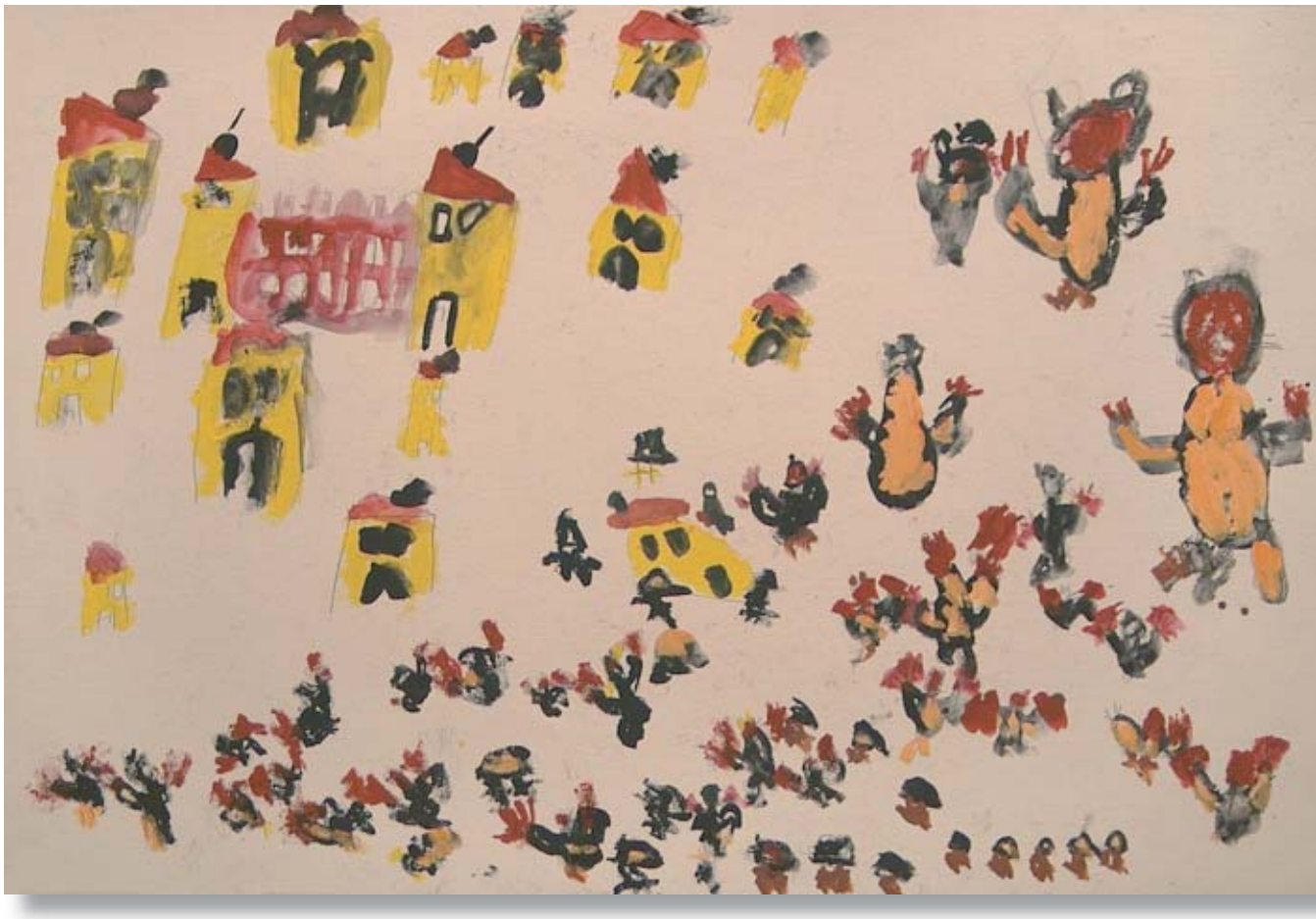

LJUBIŠA MIHOJLOVIČ – »Čez 100 let bomo vsi enaki«
4. razred, Zavod za usposabljanje Janeza Levca Ljubljana
Mentorica: Janja Seles
Posebna nagrada – likovni natečaj

Druga nagrada:
JURE TEKAVC
7. a/9, OŠ Miška Kranjca, Ljubljana
Mentorica: Sonja Bregar Mazzini

REVŠČINA IN OTROCI V EVROPI

Po grobi oceni živi okoli 111 milijonov otrok v Evropski uniji.
Ker smo še mladi, se ne zavedamo težav zato živimo v domišljiji.
So primeri prostitucije mladih deklet v okviru seksualnega turizma,
so primeri, ko so ženske in otroci del terorizma,
ulici je prepuščenih več tisoč fantov in deklet
gre za primere otrok med 8 in 18 let.
V Franciji je fenomen
cestnih otrok postal resen problem.
Čeprav se nasploh število mladih brezdomcev v Evropi povečuje,
se za njihovo preživetje Evropa premalo bojuje.
Nasilje nad otroki se stopnjuje,
med tem, ko se revne iz družbe izključuje.
Čeprav revščino povezujemo z Afriko in mesti tamkajšnjih držav,
je le-ta tudi vseevropski pojav.
Revščina tudi v Evropski uniji predstavlja globalni problem,
in pomeni pomanjkanje dobrin mnogim ljudem.
V Evropi med pol milijarde ljudi
okoli 60 mil. prebivalcev pod mejo revščine živi.
Približno tri milijone ljudi sploh nima prebivališča,
med njimi tudi otroci in če gledam s svojega stališča,
so njihovi domovi igrišča.
Za revščino pogosta vzroka sta brezposelnost in nizka izobrazba,
zato v šole,
ker zaposlitev in izobrazba, za človeka sta velika preobrazba.
Za boj proti revščini bili so sprejeti tudi dokumenti,
z mnogimi socialnimi elementi.
Med njimi – Evropska socialna listina,
Splošna deklaracija človekovih pravic,
razglašata socialne in vrsto ekonomskih pravic.

Tretja nagrada:
AJDA TOFOLINI
8. a, OŠ Litija
Mentorica: Jana Štojs

SEM DRŽAVLJANKA V SPREMINJAJOČI SE EVROPI

Slovenija, 2.2.2005

Živijo Mau-Che Tung!

V šoli so si spet nekaj izmislili. Napisati moramo spis z naslovom Sem državljanka spreminjajoče se Evrope. Groza in strah, kajne?!

Stripa se mi res ne da risati, že za angleščino sem ga morala, in kemijo bom vprašana in zgodovino bom pisala in pri gospodinjstvu bom najbrž morala pokazati zvezek (ki je v groznem stanju). Pa še dodatni zvezki. A ti sploh veš, da je moja torba težka 10 kilogramov!?
In to naj bi bila šola? To je mučilnica z mučilnimi napravami v obliki učiteljev!
Res ne vem, kam to vodi. Pa izmenjave učencev... joj, saj me kar glava zaboli, če pomislim... da bi zdajle zamenjala šolo in odšla v Bruselj, Berlin, ... močno dvomim, da bodo znali slovensko. No, angleško že, samo to le ni moj jezik. S slovenščino sem odraščala, to je moj materni jezik! Ne angleščina. Ne nemščina. To sta samo predmeta v šoli, resnično znam samo slovensko. Vse te izjeme, besede v prenesenem pomenu, metafore, narečja... te stvari me bogatijo, to znam, razumem. Slovenščine ne bi zamenjala za noben jezik. Sem Slovenka in na to sem ponosna. Zelo ponosna!

Ko smo že pri ponosu... Hm... Kaj so že imeli v Franciji? Deklico so izključili iz šole, ker je bila muslimanka in je nosila ruto zavezano okoli glave. To je nesramnost! Deklica ima pač spoštovanje do svoje vere in ima svoja prepričanja, ki jih spoštuje! In tudi drugi bi jih morali. Samo zato, ker je drugačne veroizpovedi, so jo izključili!
In kako je reagirala EU? Nič. Vsaj ne da bi vedela. Si ti kaj slišal o tem?
O rasizmu sploh ne bi izgubljala besed. Nestrpnost do ljudi druge rase, državljanstva, vere... Halo, ljudje, pa saj to sploh ni pomembno! Pomembno je vse kaj drugega! Mao, tebe spoštujem, tudi proti Italijanom nimam nič. Kako le naj bi imela, če pa nobenega ne poznam? Pošteno mi gre na jetra dejstvo, da so Italijani, ki za mejo prečrtavajo (!) dvojezične napise - seveda slovenske, razbijajo slovensko kulturno dediščino, razne kipe, spomenike..., poleg tega tudi razbijajo avtomobile s slovensko registracijo.
Ne verjameš? Ja, točno to se dogaja! To vem zagotovo, ker moj brat študira v Kopru, ki je v neposredni bližini Italije in lahko to kar dobro spremlja na lastne oči. Torej, nič nimam proti Italijanom, samo proti tistim nekaj Italijanom, ki se izživljajo nad vsem, kar kaže na malo slovenskega.
No, malo sem zašla s teme. Rasizem. Nestrpnost.
To je na kratko vse. Sem rekla na kratko? No, pa saj je vseeno. Raje bom nehala da se ne spomnim še česa, kar bi lahko napisala, ker se mi ne da več.
Torej,
Lepe pozdrave na Šrilanko!

Ajda Tofolini

P.S.: Upam, da nisi v sorodu s tistim kitajskim diktatorjem

BRUNO KRANJC - »Sem otrok – državljan Evrope (imam pravico do igre)«
2. razred, OŠ XIV. Divizije, Senovo
Mentorica: Ana Bogovič
Tretja nagrada – likovni natečaj / OŠ 1. - 4. razred

Šrilanka, 15.2.2005

Živijo, Ajda!
Lepo je bilo brati tvoje pismo, ki mi (brez zamere) ni bilo preveč všeč. Se ti ne zdi, da si malo preveč kritična? Poglej, tebi se zdi šola mučilnica, meni pa učilnica, saj komaj čakam, da v našo šolo pride učitelj (trikrat na teden). Požiramo vse, kar se tebi zdi trpljenje, ampak zame in moje prijatelje je to nekaj čudovitega. Še dobro da so tu prostovoljci od UNICEF-a, da nam vsaj malo pomagajo. Morda si zdajle misliš: »Joj, kok se majo fajn! Sam trikrat na teden morajo poslušati učitelja, blagorčki!«

Toda to je daleč od resnice. Se zavedaš, da brez znanja ni prihodnosti? Kaj bom v življenju sploh lahko dosegel, če se ne bom učil? Nič! Popolnoma nič! Lahko bom delal na polju (riž se mi že na krožniku obrača) ali mi bo kapljalo iz sleherne pore v tovarni. Je pa že bolje v mučilnici znanja.
Sicer pa trenutno nimamo pouka, gotovo si slišala, kaj nas je doletelo. Še sanja se ti ne, kako je tukaj. Tsunami nam je popolnoma uničil stanovanje, ki je bilo že tako v slabem stanju. Rešiti nam je uspelo le nas, vse ostalo je izginilo. Verjemi, da je grozno, sedaj smo tudi mi brezdomci. Mami, oči, bratec, sestrica in dedek. Odstranjujemo ruševine, verjemi, da prenašam material, ki je mnogo težji od tvoje torbe!
Razsajajo epidemije, vse je bolehno, nimamo kje spati. Na ulici je vse v groznem stanju, povsod so smeti, umazanija...

Hvala bogu, da bomo sedaj dobili podporo Rdečega križa, morda tudi UNICEF-a, ampak ves ta denar, ki so ga zbrali – to je mnogo premalo za vso škodo. Tudi če se sliši ogromno, je tudi škoda ogromna. Postavi se v mojo vlogo, in jo primerjaj s svojo. Rečem ti lahko le: bodi hvaležna za to, kar imaš!
Veš kaj ti svetujem? Še enkrat temeljito razmisli o vsem tem, kar si napisala. Poskusi si vse ogledati z dobre strani, v vsem se da najti nekaj dobrega. Si lahko misliš, kako bi bilo, če bi odšla na šolanje v Bruselj, morda res govorila angleško, ampak, navsezadnje, mar nisi tam zato, da se naučiš česa novega? Veš koliko novih izkušenj bi pridobila?

Veš, napisal sem spis za natečaj Unicefa, upam, da bom dobil prvo nagrado – tabor v Angliji, tako bi te lahko obiskal v Evropi. Drži pesti!
Vedno so bile krivice in vedno bodo, to je dejstvo, ki ga ne moreš spremeniti. Glej stvari s pozitivne strani. Veš, Evropska unija niti ni tako grozna. Kar veliko sem že slišal o njej in zdi se mi grozno fina zadeva! Kaj bi jaz dal, da bi tam živel! Se znebil vsakdanje vročine, raztrganih oblek, revnega življenja, vseh teh virusov, ki razsajajo...

Hej, nova plus točka za EU! Več skupnega dela. In prav tako kot več oči bolje vidi, tudi več možganov bolje misli. Sploh veš, koliko smrtnih bolezni je že zaustavljenih!?
Si lahko misliš, da boš nekoč ravno ti odkrila zdravilo za AIDS? Če boš šla v smeri medicine, se lahko zgodi. Kaj pa, če boš odkrila pomembne zgodovinske ostanke? Vidiš, ravno takrat v življenju najbolj prav pridejo izkušnje. Tu ti bo EU zagotovo pomagala.
Že res, nekaj napak ima, saj to jih ima vse, ampak ima pa veliko pozitivnih stvari.

Lep pozdrav v Slovenijo!
By the way, uči se še v mojem imenu!

Mau-Che Tung

P.S.: nisem v sorodu s tistim kitajskim diktatorjem
P.P.S.: Je tvoj priimek malo italijanski?

Slovenija, 28.2.2005

Hojla, Mau-Che Tung!

Res sem upoštevala tvoj nasvet in o vsem temeljito razmislila in prišla do zaključka: »Hej, saj to pa niti ni tok bad!«
Malce globlji razmislek o vsem skupaj in vse je dosti bolje. Veš, čeprav ne hodiš v šolo (ne mislim žaljivo) si na nek način pametnejši od mene. Stvar si vzel kot se spodobi, vse si razmislil, spremenil si moje mnenje.
Mislim, da je tale zadeva v zvezi z EU na dobri poti do popolnega uspeha. Kar precej sem razmišljala in to o izkušnjah res ni napačno... samo eno napako ima. Jaz bi šla raje v Helsinke, kot v Bruselj, he he!
Morda bom pa res nekoč pomembna. Mogoče boš tudi ti! Vse je mogoče, tako da... Zagotovo ne morem reči ničesar, lahko pa, z optimizmom na pravem mestu, gledam na svet s prijaznejšimi očmi.
Veš kaj? Meni je EU postala prav všeč. Saj vem, da se ponavljam, ampak vseeno... Srčno upam, da bo EU ukrenila tudi kaj v zvezi z neevropskimi državami, omogočila šolstvo tistim, ki ga nimajo in si ga zaslužijo, seveda tudi hrano in obleke, prebivališča... pa kaj potem, če niso evropske države, na klic na pomoč se je treba vedno odzvati, ker nikoli ne veš, kdaj jo boš ti potreboval. No, spet sem zaspana, bolijo me roke, in morala bi spati že kakšni dve uri.
Lep pozdrav na Šrilanko, meščanka Evrope,

Ajda Tofolini

P.S.: nisem Italijanka, če to misliš!

ALJAŽ VELIČKI - »Višek globalizacije in demokracije 1«
4. letnik, Splošna in strokovna gimnazija Velenje
Prva nagrada – fotografski natečaj / srednja šola

Posebna nagrada za izpoved učenca:
DEJAN KOSTREŠEVIĆ
8. c, Zavod za usposabljanje Janeza Levca, Ljubljana
Mentorica: Olga Zelenič

RAD BI SE ŠOLAL IN ZAPOSLIL V EVROPI

Ime mi je Dejan in star sem 14 let. Živim na Brilejevi 8 v Šiški. Letos končujem osmi razred in rad bi končal ličarsko šolo, ker me to veseli.

Da začnem kar na začetku, kako se je moje otroštvo začelo. S petimi leti sem začel hoditi v vrtec. Vendar sem bil vedno bolan. Zato sem bil več časa doma kot v vrtcu. Z osmimi leti sem začel obiskovati prvi razred osnovne šole v Dravljah. V šoli mi ni šlo dobro, saj sem se bolj težko učil. Sestra mi je pomagala pri nalogah in pri učenju, a ko sem prišel v šolo in me je učiteljica spraševala, sem se zmedel in sem skoraj vedno dobil slabo oceno. Zaradi tega sem bil vedno žalosten in sošolci so se norčevali, da nič ne znam. V šoli se zaradi tega nisem dobro počutil in nisem imel volje, da bi hodil v šolo. A zaradi želje, da končam šolo, sem vztrajal. Ko sem bil v petem razredu, mi je šlo še slabše. Matematika in slovenščina sta mi šli še posebno slabo. Nekega dne proti koncu šolskega leta, me je psihologinja poklicala k sebi v razred. Spraševala me je zakaj sem tako slab v šoli. Nato je poklicala še moje starše.

In po dolgem razmišljanju so se starši odločili, da me premestijo v šolo z lažjim programom. Torej sem začel hoditi v šolo z lažjim programom, na Dečkovi ulici v Ljubljani.
Na začetku mi je bilo vse drugače in novo, a sem se kmalu navadil. Spoznal sem nove sošolce, ki se iz mene niso več norčevali. Vsi so lepo ravnali z mano, ker smo si bili enakovredni. Vesel sem, da sem prišel na to šolo, saj zdaj z veseljem hodim v šolo, ker mi gre dobro in imam se lepo in hkrati se zabavam. Ko bom končal osmi razred bom šel na Srednjo ličarsko šolo. Upam, da bom tam imel tako dobre sošolce kot tukaj. Želim si, da bom uspešno končal srednjo šolo, in da si najdem službo.

Ko bom starejši in bom imel že poklic in službo, bom uspešen mož. Želim poskrbeti, da bom imel lepo življenje, svojo družino, otroke in ženo. S trudom in željo po boljšem življenju bom to tudi dosegel. Upam tudi, da mi bo to omogočilo življenje v skupni državi Evropi. Od nje veliko pričakujem in ji zaupam.

METKA JUREČIČ - »Zvezde na nebu«
8. /9 razred, OŠ Podbočje
Mentorica: Lidija Lampe
Prva nagrada – fotografski natečaj / OŠ 5. - 8./9. razred

Srednja šola

Prva nagrada:
UROŠ ŠITAR
2. a, Šolski center Ptuj, Ekonomska šola
Mentorica: prof. Breda Vuser

REVŠČINA

Dejstvo, da jih od štiristo milijonov prebivalcev Evropske Unije živi šestdeset milijonov pod mejo revščine, je zaskrbljujoče. Z revščino se srečujemo v vsakodnevnem življenju, o njej dnevno poročajo mediji, tako časniki kot televizija, radio, vsakdo zagotovo pozna koga, ki mu je revščina spremenila življenje ali pa se je že sam srečal z njo. Pomen besede je sorazmerno znan, vendar je potrebno vedeti, da si zanjo v večini primerov posamezniki in družine niso krivi sami.

Ljudje s takšnimi težavami čutijo predvsem pomanjkanje dobrin, s katerimi bi si zagotovili družbeno sprejemljivo in človeka vredno življenjsko raven. O svojih težavah velikokrat ne govorijo naglas, saj se bojijo odziva družbe. Dolgotrajno pomanjkanje materialnih dobrin namreč povzroči, da so revni izključeni iz družbenega dogajanja, kar ima za posledico socialno izključenost. Socialna izključenost pomeni pomanjkanje na materialni in nematerialni ravni. Čeprav sta revščina in socialna izključenost med seboj tesno povezana, je slednji pojem mnogo širši. Revščina je lahko rezultat nizkih dohodkov ali pa nezadostnih razpoložljivih dohodkov. Najpogostejši vzrok zanjo so izguba dela, premajhne ali pa premalo učinkovite državne pomoči in druge neenakosti. Revščino bi lahko definirali kot izključenost od denarja, socialno izključenost pa kot izključenost iz potrošniške družbe in s tem izključenost v družbi. K socialno izključenim lahko prištevamo tiste, ki nimajo urejenega razmerja do države, do trga zaposlitve in do civilne družbe. Izključene družbe in posamezniki so zaradi države tisti z nelegalnim statusom, tisti, ki zlorabljajo razne substance, storilci kaznivih dejanj, pa tudi mlade matere. Trg zaposlitve lahko izključi tiste, ki imajo manjše spretnosti, skrbijo za bolnike, prizadete in podobno. Navsezadnje pa so izključeni od civilne družbe še tisti, h katerim prištevamo starejše, alkoholike, odvisne od denarne pomoči... Ko slišimo besedo revščina, najprej pomislimo na države v Latinski Ameriki, Afriki, Aziji, vendar je ta tudi vseevropski pojav, ki se pojavlja predvsem v vzhodnoevropskih državah. Revščina se prav tako pojavlja tudi v Sloveniji, kjer ta predstavlja deset odstotkov prebivalstva. Slovenija ima v primerjavi z Evropsko unijo nizko stopnjo tveganja revščine, in sicer dvanajst celih devet odstotkov, v Evropski uniji pa petnajst odstotkov. V naši državi so v vzhodnem delu slabše socialno-ekonomske razmere kot v zahodnem delu. To se kaže po brezposelnosti, pričakovanem trajanju življenja in visoki smrtnosti. Da posameznik ali gospodinjstvo postane revno, sta kriva dva dejavnika, in sicer brezposelnost in nizka izobrazba, predvsem pa kombinacija obeh. Zaradi revščine v družini najbolj trpijo otroci in mladostniki. Da je mladostnik reven in socialno izključen za tak položaj, v katerem se je znašel, nikakor ne more biti odgovoren, prej bi lahko to odgovornost naprtili staršem ali skrbnikom, pa še ti niso za to dejansko odgovorni. Revni so odvisni od, v primeru naše države, slovenskega gospodarstva. Bolj kot pomanjkanje mladostnike boli označevanje in prepoznavanje družbe, kar samo pripelje v nizek nivo samospoštovanja in okrnjene identitete. Ti čutijo veliko strahu ter sramu, zato je zanje izredno pomembno, da je izvajanje pomoči intimno. Pri nas danes delujejo številne humanitarne organizacije, ki skušajo najrevnejšim, še posebej pa družinam z otroki, pomagati iz revščine. Veliko pa je takšnih, ki takim organizacijam ne zaupajo in pomoč raje nudijo osebno, navsezadnje pa je vseeno, na kakšen način jim pomagamo, glavno je, da jim. V naši državi je za osnovne življenjske potrebe sicer poskrbljeno, problem pa nastane, ko si mladostnik iz revnejšega okolja ne more privoščiti, kar bi si želel, oziroma tisto, kar bi si že zaradi družbe rad privoščil. Željo po zapravljanju jim narekuje predvsem družba, v kateri so, oziroma, v katero se želijo vključiti. Revščina je nemalokrat razlog, da se nek posameznik ne more vključiti v družbo, oziroma ga ta noče sprejeti. Ko je tak mladostnik v neki družbi, se mora vedno znova prilagajati večini ali, povedano z drugimi besedami, mora nositi masko in skrivati, iz kakšnega okolja, oziroma družine je, še posebno, če je ta iz premožnih oziroma bolje preskrbljenih družin. Še posebej je temu tako, ko beseda nanese na to, kje je kdo bil, kaj je videl, kaj si je kupil in na vse drugo, kar je povezano z velikimi stroški. Pogosto se tudi dogaja, da skupine ljudi posameznika ali posameznico, ki preveč izstopa od večine, izloči iz družbe ali do njega ali nje postane nestrpna.

Nove spremembe v tehnologiji, modi, znanju, izobraževanju, družbi in drugih pomembnih rečeh, ki naj bi sodobnemu človeku prinesle boljši družbeni status in kvalitetnejše življenje, pri socialno izključenih povzročijo le, da so od tega tako imenovanega ideala le še bolj oddaljeni in v zaostanku. Zato bo verjetno držala trditev, da se tak človek pozneje v življenju slabše znajde v stiku z napredkom in tehnologijo. Starši svojim otrokom zaradi revščine enostavno ne morejo nuditi sredstev, s katerimi bi sami razpolagali. Sicer pa se mladi, ki prihajajo iz bogatejšega okolja, ne razlikujejo toliko od tistih iz revnejšega, kot nemalokrat kdo misli. Nekoliko se v nekaterih primerih razlikujejo po videzu ter po značaju. Bogatejše bi lahko povezali z dragimi oblačili, z drago opremo za prosti čas oziroma za hobije, ter da brezskrbno zapravljajo denar, medtem ko morajo revnejši razmišljati, ali bodo sploh imeli dovolj za malico, avtobus ter podobno. Za revne bi lahko rekli, da so preprosti, včasih vase zaprti, skromni, ter znajo bolj ceniti stvari kot drugi in podobno, medtem ko so bogatejši povsem brez večjih obveznosti, so vzvišeni, se imajo za nekaj več, opravljajo revne, čeprav te oznake ne za eno ne za drugo stran niso nujno vedno značilne, vendar velikokrat držijo kot pribito. Današnji časi so takšni, da je za mladega človeka izredno pomembna udeleženost in uspešnost v izobraževalnem procesu. Tisti, ki se ga ne udeležijo ali pa so v njem neuspešni, v družbi veljajo za drugorazredne državljane in je velika nevarnost, da pozneje prav tako zapadejo v revščino. Za zmanjšanje revščine je zato prav tako izredno pomembna ustrezna izobraževalna politika, saj je zdajšnja mnogo bolj naklonjena premožnejšim. Država danes s štipendijami omogoča šolanje več kot petdeset tisoč dijakom in študentom.

Nekaterim učenje dejansko ne gre, žal pa je še vedno veliko takšnih, ki se izobraževalnega procesa zaradi socialne in materialne ranljivosti ne morejo udeležiti. Saj je veliko staršev, ki svojim otrokom ne morejo omogočiti bivanja v dijaškem domu, dragih šolskih knjig, zvezkov, računalnika, oziroma tistega, kar bi tekom šolanja potreboval. V Sloveniji pa se v zadnjih letih ne pojavlja več toliko problem nizke izobrazbe, s katerim bi lahko upravičili brezposelnost in s tem revščino, ampak vedno večji odstotek ljudi z visoko izobrazbo, a žal je na drugi strani še vedno veliko tistih, ki bi lahko dosegli visoko ali vsaj ustrezno izobrazbo, a za to zaradi revščine nimajo možnosti. Ko neka oseba konča šolanje, ali pa se zaradi neuspeha v njej odloči za službo, se začne iskanje zaposlitve. Ljudje danes vedno bolj posegajo po službah, v katerih je malo ali nič fizičnega dela, vendar je na žalost tako, da je takih služb veliko premalo, kot je zainteresiranih, ki izpolnjujejo pogoje zanje. Povečuje pa se odstotek ljudi, ki so brezposelni. Danes je v Sloveniji deset odstotkov brezposelnega aktivnega prebivalstva, kar znaša okrog enaindevetdeset tisoč ljudi. Od teh jih je največ takšnih, ki iščejo prvo zaposlitev in tistih, ki so starejši od petinpetdeset let. Človek, ki je brezposeln in ima nizko izobrazbo, bo težje našel zaposlitev kot tisti z višjo izobrazbo, kar pomeni nevarnost za nastanek tako imenovanega »začaranega kroga«.

V zadnjih časih smo priča množičnemu zapiranju večjih industrijskih podjetij, ker ta ne izpolnjujejo vseh standardov v Evropski uniji, niso konkurenčna drugim podjetjem, so zapadla v dolgove, ali pa je za njihov stečaj kriv kak drug vzrok. S takimi in podobnimi primeri število brezposelnih strmo narašča. Po vsem tem se ne smemo čuditi, da človek, ki je v nekem industrijskem podjetju delal kakih petindvajset let, ali mu do pokojnine manjka le nekaj let, pristane na cesti. Ti ljudje, ki imajo za sabo dolgo delovno dobo, vedno težje najdejo novo zaposlitev, če pa je prisotna še nizka izobrazba, pa še toliko težje. Brezposelni so nemalokrat potisnjeni pred prag revščine, če pa so bili prej zaposleni, pa jim je seveda zdaj še toliko težje, saj jim je nenadna sprememba hudo spremenila življenje.

Naj navedem samo primer, ki sem ga zasledil v eni izmed brošur o Evropski uniji, ki govori o enainštirideset letni Ptujčanki. Ta je bila petindvajset let zaposlena v ptujskem Piku, a je zdaj že tri leta brez službe. Končala je le osnovno šolo, ima dva otroka, z možem, ki je gradbeni delavec, se le stežka prebijeta skozi mesec, a upanja, da bi dobila novo zaposlitev, kot pravi, skorajda ni. V velike evropske zgodbe ne verjame, s tem je mišljen predvsem svoboden pretok delovne sile, ki bo po njenem mnenju veljal le za mlade.

Glede na dosedanji odnos delodajalcev do iskalcev zaposlitve, še posebej do tistih, za katere bi lahko rekli, da niso več rosno mladi, bi se z njenim mišljenjem dejansko lahko strinjali. V Evropski uniji namreč lahko v skladu z načelom prostega pretoka deloven sile vsak iskalec zaposlitve le to išče v kateri drugi članici Evropske unije in obratno, le da mora upoštevati pogoje, ki veljajo v državi, v kateri je zaposlen. V primeru naše države zaradi visoke stopnje gospodarskega razvoja ne gre pričakovati, da se bodo slovenski delavci podali za kruhom v druge države članice Evropske unije. Vendar pa je moč pričakovati močne migracije cenejše delovne sile k nam, predvsem iz vzhoda, kar smo lahko občutili že prej, saj so ti opravljali dela, ki jih tukaj nočejo opravljati. V Sloveniji so v lanskem letu izdali več tisoč delovnih vizumov za delavce drugih narodnosti. Ob tem se poraja vprašanje, da na eni strani govorimo o premalo delovnih mest in veliki brezposelnosti, na drugi strani pa vidimo velik pritok delovne sile iz tujine. Možna odgovora na to bi lahko bila, da delavci v naši državi enostavno nočejo delati težjih fizičnih del, na primer v gradbeništvu, ali pa smo Slovenci zaradi visokega življenjskega standarda delodajalcem enostavno predraga delovna sila. O tem sem se lahko prepričal avgusta lanskega leta, ko so v času obiranja hmelja začasno zaposlili nekaj ljudi iz Romunije, ker med našimi brezposelnimi za to enostavno ni bilo zanimanja. Pričakovati je bilo, da bodo s plačilom nezadovoljni, saj je bilo to delo res težko, plačilo pa za naše razmere res zanemarljivo nizko. Presenetilo pa me je ravno obratno. Nad plačilom so bili navdušeni, kar samo potrjuje dokaj visok življenjski standard pri nas in zato mislim, da velik pritok cenejše delovne sile ne bi pomenil nobenega presenečenja.

V očeh javnosti nastajajo nemalokrat napačni predsodki, da so si revni ljudje sami krivi za nastalo situacijo, da so leni in da niso dovolj trdo delali, ter da so slednje sami hoteli in podobno. Te ljudi navadno samo obrekujemo, pomaga pa jim redko kdo. S takšnim mišljenjem nehote pomagamo opravičiti odgovornosti države in družbe, ki bi revnim lahko pomagala, a tega ne stori, ali pa to stori premalo učinkovito. Odnos do revnih in njihovo obravnavanje je v nasprotju s politiko človekovih pravic, saj jim s tem odrekamo pravico do dostojnega življenja. Da bi se ljudem v revščini pomagalo dvigniti z družbenega dna in dna revščine, je bilo sprejetih veliko mednarodnih dokumentov. Dokumenti, ko so Evropska socialna listina, Splošna deklaracija človekovih pravic ter drugi dokumenti revnejšim ljudem oziroma vsem ljudem zagotavljajo pravico do dela, kar je ena izmed socialnih in ekonomskih pravic vsakega posameznika in je zraven ustrezne izobraževalne politike eden izmed pogojev za zmanjšanje revščine. Evropske unija pa je sprejela tudi socialno politiko, ki je močno povezana s politiko regionalnega razvoja. Prvo omenjena skuša izboljšati položaj najrevnejših slojev ljudi s politiko regionalnega razvoja pa je povezana zato, ker ti ljudje največkrat živijo v socialno ogroženih regijah. Če bi skušali pospešiti razvoj teh regij in skušali zmanjšati brezposelnost na le teh, bi se na področjih, kot so Haloze, Slovenske Gorice in na drugih prizadetih območjih revščina zagotovo omilila.

Z revščino se srečujemo povsod po svetu in kot taka predstavlja problem celotnega sveta. K zmanjšanju revščine pomagajo veliko humanitarne organizacije, ki jo sicer lahko omilijo s pomočjo prizadetim ljudem, vendar revščine ne morejo dejansko učinkovito zmanjšati. Za zmanjšanje revščine je najbolj učinkovita metoda zagotovitev dela in ustrezno izobraževanje.

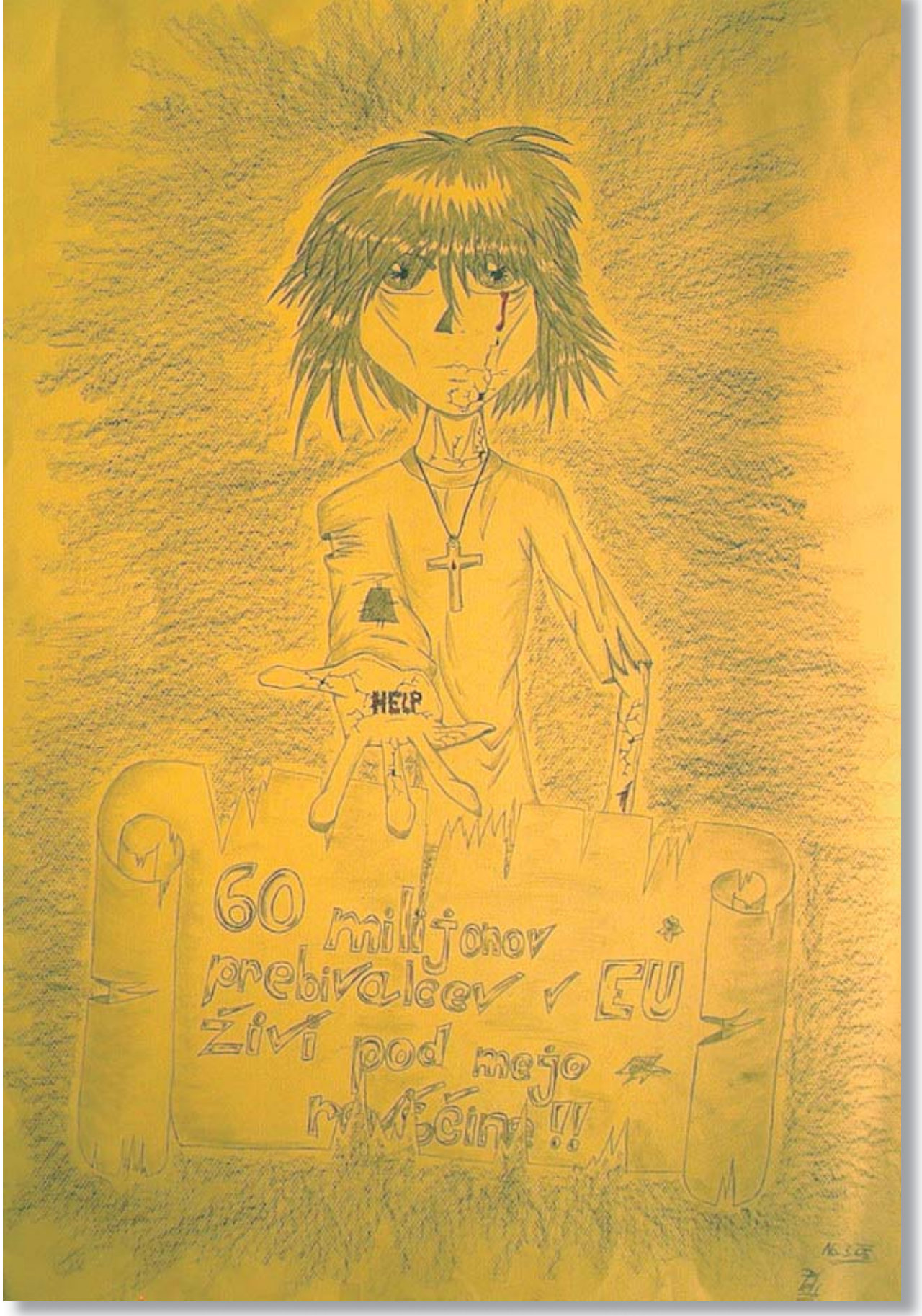

ŠPELA STERGAR - »Klic po rešitvi«
1. c, Srednja šola Sevnica
Mentorica: Mateja Traven
Druga nagrada – likovni natečaj /srednja šola

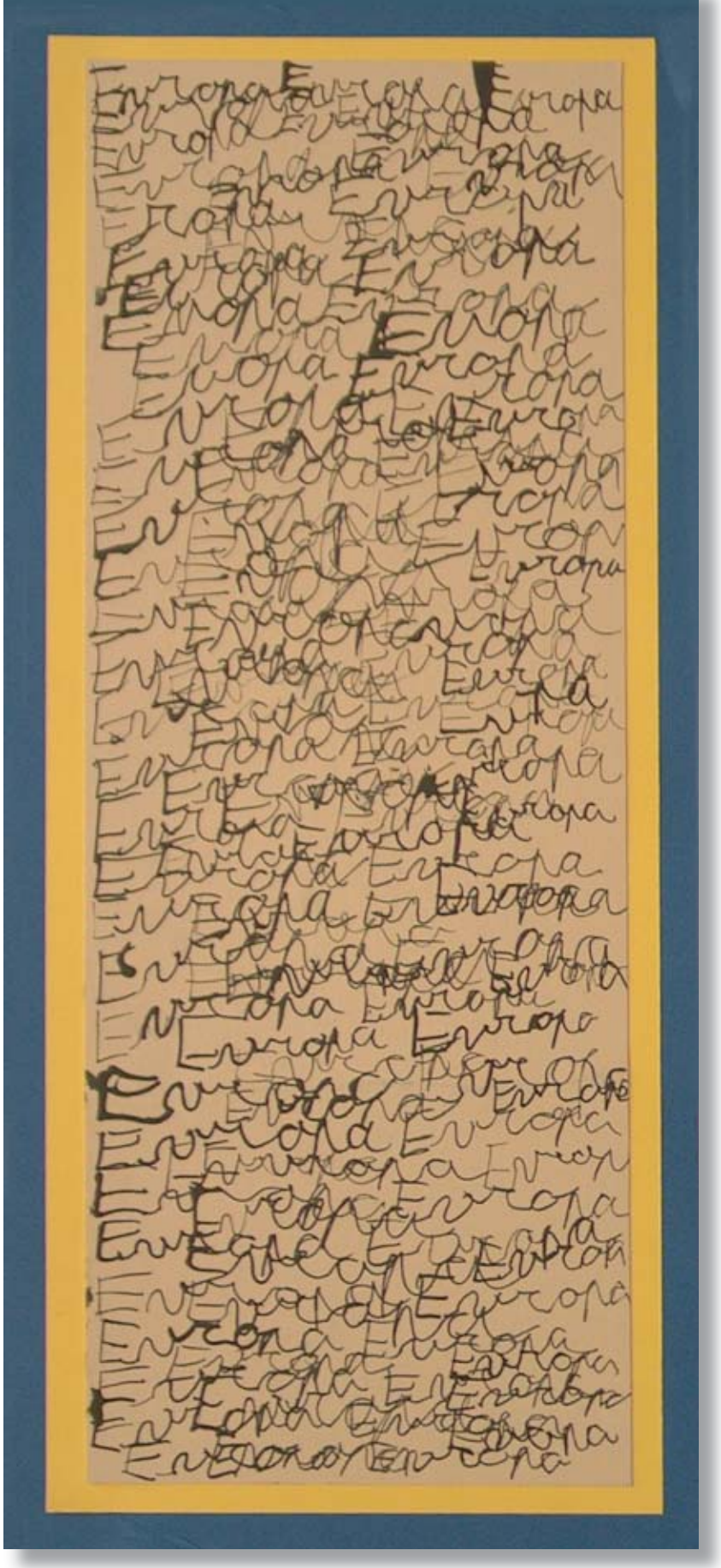

MONIKA MEH - »Spreminjajoča se Evropa«
4. razred, OŠ Bibe Röcka, Šoštanj
Mentorica: Mija Žagar
Prva nagrada – likovni natečaj / OŠ 1. - 4. razred

Druga nagrada:
GREGOR CIGUT
2. c, Prva gimnazija Maribor
Mentorica: prof. Karmen Babič - Smuk

STARA CELINA – NOV SVET

Iz skrivnostnih skalnih višav se na pobočje steka droben potok. S pritajenim šumom se spusti proti nižini, njegov tok postaja vse hitrejši, njegov zvok vse glasnejši. Potok je prerasel v reko. Ogromna količina vode se nato s počasnejšim tokom pomika proti morju, pri tem vijuga, pred seboj ruši in preoblikuje pokrajino. Spreminjajoč tok reko nato zapelje na končno postajo – morje.

Podobno bi lahko opisali razvojno pot kogarkoli in česarkoli. Pestre so življenjske poti vseh nas – po njih hodimo zdaj hitreje, zdaj počasneje, včasih z več, drugič z manj zagona. Spremenljiva pa je tudi družbena pot – pot, po kateri hodimo skupaj. Kakšna je ta pot, pa je odvisno od vseh nas.
Pravkar so se na poti Slovenije in Evrope zgodile velike spremembe. Zavestno smo se vključili v proces spreminjanja, ki se bo dolgotrajno odražal. Začetki velikih sprememb v Evropi segajo v razpolovišče 20. stoletja. Po obdobjih vojn in kriz se je Evropa politično in družbeno stabilizirala. Začelo se je povezovanje držav s skupnimi gospodarskimi interesi, ki pa je v nekaj desetletjih preraslo v Evropsko unijo – skupnost držav, ki imajo težnje po skupni ekonomski, varnostni, zunanji, kulturni, socialni... politiki. V to skupino se je leta 2004 vključila tudi Slovenija, ki je tako vstopila na enotni trg in bo v kratkem času sprejela tudi skupno valuto – Evro. V tej vsestransko sodelujoči skupnosti pa je izredno pomemben sistem odločanja. Obstajajo različna merila, ki bi jih določene države želele uveljaviti. Zlasti manjše države zagovarjajo popolno enakopravnost vseh članic, večje pa težijo k drugačnim ključem odločanja, ki bi jim v skladu z njihovo velikostjo dali tudi ustrezno moč. V tem pa se skriva velika nevarnost današnje Evropske unije, da bo prišlo do prevlade interesov velikih držav na račun malih – tudi Slovenije. Da se to ne bi zgodilo, bo potrebno preseči veliko razlik med posameznimi članicami, saj mora biti razvoj celote skladen.

Odpiranje mej bi sčasoma lahko prineslo velike narodne, jezikovne in verske spremembe. Vprašanje je, ali je to pozitivno ali negativno. Povezava držav bi namreč namesto homogene celote lahko prinesla notranjo razdrobljenost, s tem pa tudi morebitna nesoglasja in posledično celo razpad zveze. Možnost stalne naselitve, zaposlitve in življenja v tujini je sedaj precej bolj verjetna. Kratkoročno gledano je boljše življenje posameznikov za njih seveda nadvse ugodno, za slovenstvo pa bi lahko bile daljnosežne posledice negativne. Velikokrat poudarjeno narodno zavest bodo namreč opevali tudi drugi in v tem primeru se lahko postopoma zgodi izginjanje slovenskega naroda. Majhna in mlada država, kot je Slovenija, je ob težavah z nataliteto idealna tarča za asimilacijo h kateri izmed večjih sosed. Že zdaj se pojavljajo težave z manjšinami v sosednjih državah in samo z veliko volje, odločnosti in vztrajnosti bo omogočen obstanek.

Cilji Slovenije so ambiciozno zastavljeni. Postati ena najuspešnejših držav Evropske unije, visoko razvita, gospodarsko produktivna in kulturno stabilna bo težko, vendar ne nemogoče. Samo slovenska pridnost in marljivost ne bosta dovolj: potrebna bo spretnost pri povezovanju z drugimi, učinkovito izrabljanje pomoči, ki nam je namenjena, in sklepanje številnih skupnih načrtov. Vendar pa mora vsak izmed nas vedno stremeti k temu, da je v prvi vrsti Slovenec in šele nato Evropejec. Okoriščanje na račun slovenstva bi seveda bilo pogubno. Živimo v času, ko so pred nami nove poti; mlade generacije so se znašle na razpotju, na katerem pred njimi ni bilo še nikogar. Ostati doma ali oditi na tuje? Oditi na tuje danes ne pomeni več dela v Avstriji ali Nemčiji, morda poti na drugo stran Atlantika, ampak se ponujajo številne možnosti. Začenši s povezavami šol in univerz se Evropa odpira in povezuje. Sodelovanje podjetij, pretok delovne sile in skupne politične težnje so dali stari celini novo podobo. Podobo, ki se bo morda nekoč pretvorila v ameriško protiutež. Vendar pa svet nista smo Evropa in Združene države Amerike. Tu so visoko razvita Japonska, prebujajoča se Kitajska, revne afriške države in v zadnjem obdobju razbeljeni Bližnji vzhod. Sicer se mi takšna polarizacija zdi zelo škodljiva, saj zaradi enostranskih interesov in razlik prihaja do številnih neljubih dogodkov.

Ker pa vodilne strukture posameznih držav in skupnosti zmeraj ne delujejo v dobro vseh prebivalcev, se dogaja, da zaradi prevlade določenih interesov prihaja do večanja socialnih razlik že znotraj posameznih držav. Je že res, da živimo v demokratičnem sistemu, ki bi naj vsem omogočal enake možnosti in dajal enake pravice, a to pogosto ostane zgolj teoretična postavka na papirju. Samo ozreti se je treba okoli sebe in videli bomo, da je že v naši bližnji okolici veliko primerov kratenja pravic zaradi narodnostne, spolne, verske ali katere druge

pripadnosti. Na nek način smo ljudje zelo determinirani s tem, kar smo. Ni namreč nujno, da so naše mišljenje, prepričanje, znanje in sposobnosti tisto, po čemer nas bodo ljudje sodili. Vse prevečkrat se dogaja, da je naša zunanjost ali okolje, iz katerega izhajamo tisto, kar je odločilnega pomena. To vsekakor ni novost, saj je bil človek s tem že od nekdaj zaznamovan. Potrebna novost pa bi bila, da enkrat za vselej nehamo deliti ljudi na bele in črne, meščane in vaščane, verne ali neverne, sodržavljane in tujce... Da s tem končamo, je omogočeno vsem nam. A le državniki so tisti, ki bodo s svojo pozicijo, avtoriteto in vlogo to lahko dosegli. Vendar bodo njihova prizadevanja za enakopravnost končana takrat, ko bodo ljudje izvedeli, da imajo kljub svojim težnjam po enakosti na podeželju razkošno vilo, v garaži parkiran najnovejši avto in v marini zasidrano drago jahto. Nekateri se tega na žalost niti ne trudijo prikriti. V vlogi državnika bi vsak moral vrednoto enakopravnosti ne le zagovarjati, ampak tudi dajati zgled. Ali bo v novi Evropi kaj drugače, še ne vemo. Vemo le, da smo si to pot sami izbrali in bomo na njej morali stopiti tudi na kakšen trn. Veliko zagona, da gremo po poti naprej, bomo imeli takrat, kadar nam bo ta trn nastavil kdo drug. Kadar pa ga bo na to pot postavil kdo izmed nas, pa bodo občutki grenki; počutili se bomo izdane. V takšnem stanju pa smo ljudje sposobni marsikaj storiti in najbolj groteskno bi bilo, če bi bili sami tisti, ki bi zapravili priložnost, ki nam jo ponuja spremenjena Evropa. Take zamajane temelje bi namreč znal izkoristiti kdo tretji...

Ali je bil želeni učinek povezovanja držav dosežen, bo pokazal čas. Čas bo tudi tisti, ki bo razsodil, ali so evropske države živele v skladu z napovedmi o složnosti, enakopravnosti, pravičnosti. Mi pa smo tisti, ki lahko danes razmislimo o tem, kaj lahko jutri naredimo za to, da bo življenje v združeni, prebujajoči se Evropi boljše, varnejše in prijetnejše.

TANJA PANKER - »Razigrana Evropa«
3. letnik, Dijaški dom Lizike Jančar, Maribor
Tretja nagrada – fotografski natečaj / srednja šola

Tretja nagrada:
PETRA METERC
3. a, Gimnazija Jesenice
Mentor: dr. Aleksander Klinar

DISKRIMINACIJA IN NETOLERANTNOST

Že kar nekaj časa je minilo odkar je tudi Slovenija postala članica Evropske unije. Evropa slovi po svoji raznolikosti kultur, narodov, jezikov, vendar pa nepoznavanje le-teh privede do raznolikih konfliktov, predvsem diskriminacije oz. predsodkov. Ker smo z vstopom pridobili tudi naziv državljanov Evrope, pa se moramo vprašati, kaj lahko naredimo, da bi nam ta naziv zasluženo pripadal. Državljan Evrope naj bi sprejemal drugačne od sebe, jih spoštoval ter se zavedal, da se lahko od njih veliko nauči. Kako torej do državljana Evrope brez predsodkov in kako do Evrope same brez predsodkov? Tu je potrebna močna povezava med skupnostjo ter posameznikom, njihovo dopolnjevanje; torej je od obeh zahtevan trud. Trud skupnosti predstavlja ponudba možnosti, predvsem izobraževanja, komunikacije, pa naj bo prek medijev, šolskih ustanov ter seveda ponudba zagotovitve človekovih pravic ter svoboščin. Trud posameznika pa je pripravljenost do sprejema ponujenih možnosti ter opozarjanje skupnosti na pojavljanje novih problemov. Vse to vodi do lažjega razumevanja drugačnosti ter raznih konfliktov, iz razumevanja pa izhaja spoprijem ter kasneje rešitev, torej sprejemanje.

Pa začnimo torej na začetku, pri izobraževanju in spoznavanju problema diskriminacije. Diskriminacija je razločevanje, neenakopravno obravnavanje in omejevanje pravic, zapostavljanje skupin ali manjšin zaradi njihove rase, religije, jezika, prepričanja, rodu ali spola. Ta izvira iz netolerantnosti, predsodkov... Sklepanje predsodkov je zelo naivno. V vsakem narodu obstajajo ljudje s slabimi značilnostmi. Slab Slovenec, Srb, Indijec, Eskim, Američan, slab ta ali oni... Vendar so ti le posamezniki s svojimi slabimi lastnostmi. Človeku pa je seveda v naravi, da se osredotoči na te slabe značilnosti ter jih še posplošuje.
Pripisovanje le-teh celotnim narodom, populacijam pa je sad nevednosti. Mi pa že nismo taki, kaj? Temu ni tako. Tako kot po vsem svetu, se tudi v naši mali državici temu nismo izognili. Nekatere od stereotipov z veseljem preberemo v kakšnem vicu in se ob njih krepko nasmejemo - ti so povečini neškodljivi in nihče od nas ne bo diskriminiral Gorenjca zaradi tolikokrat uporabljenega smešnega stereotipa o skopuškosti. Vendar pa nekateri stereotipi le niso tako nedolžni. Tu je prva napaka, saj zatiskanje oči pred razvijanjem škodljivih stereotipov ne vodi v dobre medsebojne odnose. Dolgo zatiskanje oči lahko privede do pojava ignorance. Eden takih primerov so predsodki ter nezaupanje do t.i. »južnjakov«, bivših sodržavljanov Jugoslavije, ki so se preselili k nam v prejšnjem stoletju - vsak od njih v upanju na nov začetek v dobro razvitem delu takrat še skupne države, polnem na novo zgrajenih obratov težke industrije. Po konfliktih na Balkanu so sem prišli tudi nekateri begunci. Oklepanje dogodkov iz preteklosti na Balkanu, strah pred drugačnostjo zaradi njihove skupne kulture pa je v Sloveniji pripeljal do manjših konfliktov etnocentrizma, verske diskriminacije ter seveda stereotipov.

Drug primer so Romi, za katere je tudi Evropska komisija ugotovila, da njihov položaj v Sloveniji ni zadovoljivo urejen, ter da je potrebno pospeševanje njihove socialno-ekonomske integracije, posebno na področju zaposlovanja ter izobraževanja. Romi so v Evropo prišli iz indijske podceline, točneje iz območja Pandjab na severovzhodu Pakistana. V Evropi so se pojavili že pred 800 leti in se s svojim nomadskim načinom življenja selili predvsem po vzhodnem in jugovzhodnem delu celine. Kot nomadi so bili navajeni ostati na nekem področju le nekaj časa, nato pa so se spet preselili. So zelo tradicionalen narod, še danes živijo na območjih obrobja v posebnih skupnostih. Njihov temperament nam je tuj, kultura pa ne dobro poznana. Zakaj torej človek z veseljem spoznava kulture narodov na raznih potovanjih po svetu, ko pa ima prav tako možnost v svoji neposredni bližini, ga ta ne zanima ter jo ne poskuša razumeti? Ustvarja različne stereotipe, s tem konflikte, zavračanje, nestrpnost...?
Podobni problemi se pojavljajo tudi v primeru narodnostnih manjšin v Sloveniji. Našteti problemi so torej najbolj opazni, saj jih je največ. To pa za to, ker so t.i. »južnjaki« ter Romi tisti, ki jih je v Sloveniji največ med »drugačnimi«. Tako se ne najde veliko ljudi, ki bi imelo kakšne pomisleke in predsodke o tistih malo Japoncev, mogoče Kitajcev, črncev pri nas. Zakaj? Mogoče zaradi pojava občutka ogroženosti... Smo majhen narod, zato je ta občutek toliko večji. Vendar pa mislim, da bi morali biti ravno zaradi naše majhnosti bolj dojemljivi in razumevajoči do drugačnih.

Revni so leni. Vam je ta stavek kaj znan? Tudi do ljudi z nižjim življenjskim standardom imamo včasih stereotipe, ta je bil le eden od večih. Tudi socialna izključenost ter vprašanje ali je nedostopnost informacij zaradi nižjega življenjskega standarda tudi neke vrste diskriminacija so ena od problematik strpnosti v Sloveniji.

Tu je diskriminacija na splošno. Po izgledu, spolni usmerjenosti... Mladi smo del vsega tega. Človek se stalno klasificira, mladi to storimo še na svoj način. Tudi naše male kulture - subkulture so včasih namreč vzrok nastanka raznih stereotipov. Ali je sprejemanje sebi enakih torej pogojeno z zavračanjem drugačnih? Temu ne bi smelo biti tako. Občutek pripadnosti ne sme biti tisti, ki bi rojeval občutek večvrednosti in s tem netolerantnosti, ampak tisti, ki ti vzbuja zadovoljstvo ob povezanosti z ljudmi s katerimi si deliš nekaj skupnega, obenem pa ti s tem pomaga pridobiti spoštovanje do drugačnih.

Kaj torej lahko naredimo, da bi vse te stereotipe zmanjšali, zaustavili njihovo rast? Na človeka imajo v naši dobi največji vpliv predvsem mediji. Ti so pri tem boju lahko zelo koristni, saj velikokrat promovirajo tolerantnost z raznimi filmi, oddajami. Vendar pa je ta spet vprašljiva. Mediji namreč ustvarjajo določene trende, tiha pravila današnje potrošniške družbe glede tega kaj je sprejemljivo

in kaj ne... Ali s tem ustvarjajo nove predsodke? Mogoče. Zato bi se tudi mediji morali izobraževati ter biti čimbolj nepristranski pri predstavljanju različnih tem gledalcem, najsi bo to pri filmih, oddajah, tudi reklamah. Tako si gledalec ob videnju večih plati določenih problemov lahko ustvari lastno mnenje. Strpnost pa večkrat izkoriščajo tudi v reklamne namene. Tako opaziš plakate z ljudmi različnih ras, narodov, ver, ki nosijo obleke določene blagovne znamke. Pa so ti izdelki res vsem dostopni? Tudi z lakoto in boleznimi obremenjenim črncem v Afriki? Prav na taka vprašanja bi se morali tudi mediji večkrat osredotočiti.

Tudi mi, mladi, smo tisti, ki lahko naredimo korak v smeri čim večje tolerantnosti ter zaustavljanja diskriminacije. S svojimi deli lahko izboljšamo prihodnost vseh teh vprašanj. Da pa do teh del pride, se moramo izobraževati. Šolstvo ter učitelji kot posamezniki imajo velik vpliv na nadaljnji razvoj socialne inteligence mladostnikov. Z njihovo pomočjo mlad človek spozna svet okoli sebe, se lažje sooča s problemi. S pomočjo Evrope so te možnosti le še večje. Vse pogostejše je vključevanje aktualnih družbenih tem v sklop učnih programov, bodisi z raznimi natečaji ali pa s spoznavanjem mladostnikov šol izven naše države. Z vstopom v EU imamo tudi večjo možnost spoznavanja različnih kultur, pri čemer so v veliko pomoč razni evropski mladinski centri, pa tudi evropska mladinska fundacija. Torej, kaj čakamo? Naša naloga in dolžnost je, da dane možnosti najbolje izkoristimo!
V stalno spreminjajočem se svetu, svetu vedno novih odkritij, idej, miselnosti, kultur pa si zastavim novo vprašanje. Ali z vsemi temi novostmi nastajajo tudi novi stereotipi in ali je njihov nastanek sploh mogoče ustaviti, so ti že ukoreninjen del naše družbe ali ne...

Na vsa ta vprašanja je težko odgovoriti, vseeno pa vemo, da je treba nekaj ukreniti. Z diskriminacijo in reševanjem različnih situacij smo sicer seznanjeni, vemo kaj je pojem diskriminacija, kako pa reagirati v življenju? Vsekakor je miselnost pomembna, vendar pa je pri reševanju problema pasivna. Dejanja so torej tista, ki spreminjajo. Vsak od nas lahko začne z dejanji, pa naj bo to na tak ali drugačen način. Zagotovo pa si z njimi lahko zares prislužimo časten naziv državljana Evrope – strpnega državljana Evrope.

BARBARA KOLEDNIK - »Beg pred nasiljem«
7. razred, OŠ dr. Ljudevita Pivka, Ptuj
Mentorica: Alenka Kosem
Posebna nagrada – likovni natečaj

Nagrada za izrazito literarno izpovednost:
DOMINIKA GLINŠEK
1. u, Splošna in strokovna gimnazija Velenje
Mentorica: prof. Alenka Šalej

NOCTURNO V D-MOLU

Sončno zelena pomladna sonata se v svetlem ritmu prepleta z živahnimi akordi razigrane mladosti, ujame takt z razposajeno vedrino hitečih korakov, zazveni v brezskrbnem žaru pogledov... se razliva neslišna, a polna življenja, preko hodnikov, učilnic, obrazov... in jih začara s svojo omamno melodijo... kot obljuba, da je svetloba za vedno pregnala sence...

... otožni, trpki d-mol le tu in tam kot napačno zaigrani ton preglasi svetlo hvalnico tisočerim možnostim...

Odmor. Učenci drugega razreda s težko zatajevano nestrpnostjo spremljajo pladenj z malico, ki ga sošolec nosi od klopi do klopi. Roka v prvi klopi hlastno seže po rogljičku... obraz svetlolase deklice se zmrduje ob pogledu na lepo zložene zlatorumene dobrote... Pegast fant odlomi le majhen košček... Polglasen pogovor vzvalovi prek razreda...

Čisto zadaj sedi deklica. Sama. Bledi obraz obdajajo dolgi temni lasje. Plašnega pogleda zre predse... in čaka. Ve, da bo malico dobila zadnja. Tako kot vedno. Ko se pladenj ustavi pred njo, ne dvigne pogleda. Le počasi stegne roko... in kot bi imela v rokah dragocenost, položi rogljiček predse. Še trenutek in z užitkom bo zagrizla vanj... Tanki roki previdno primeta rogljiček in ga prelomita na pol. Polovico, ki se zdi na pogled malo večja, počasi zavije v papirnat prtiček. S prsti pogladi zavojček in ga skrbno spravi v torbico. Najmlajši bratec bo tako vesel nepričakovanega darilca. Šele sedaj usta hlastno zagrizejo v mehko, okusno dobroto. Z željnim pogledom ošine pladenj, na katerem so ostanki, ki so jih sošolci nemarno odložili nanj. Bi stopila k njemu po košček... A kaj ko telo noče ubogati. Strah jo priklepa na sedež in le oči hrepeneče sledijo pladnju, ki ga sošolec odnaša v kuhinjo...
Razred oživi v ritmu igrive sprostitve. Smeh in glasovi jo vabijo, da previdno vstane in se z negotovimi koraki približa skupini, ki sedaj na tleh tvori nasmejan krog. Čeprav jo opazijo, krog ostane trdno sklenjen. Niti pogled je ne oplazi. Le melodija smeha in srečnih glasov jo zadene kot udarec. Za trenutek še obstane, jih opazuje, potem se sprijazni... in počasi, kot bi še vedno upala, da bo danes le kdo s povabilom zaustavil njen korak, odtava iz razreda. Tiho odpre vrata. Na hodniku je njena učiteljica zatopljena v glasen prepir z očetom njene sošolke, ki ves razburjen krili z rokami.
»Kot sem že rekla, se drugošolci na sprehodih vedno držijo za roke...«
»Gospa, mislim, da se nisva razumela. Nič nimam proti temu, da se držijo za roke, ne dovolim pa, da mojo hčerko silite, da hodi v paru s to ciganko... Že lani je pol razreda dobilo uši, pa tudi barvice so izginile...«
»Poslušajte, ne moremo vendar delati razlik med otroki...,« učiteljičin glas je skrhan od čustev, »lahko vam zatrdim, da je Silvana nadvse prijazna deklica. Ona...«
»Mislim, da sem bil dovolj jasen. Ne želim, da mojo hčerko še kdaj silite, da se kakor koli druži z njo! Hčerki sem že razložil, kako in kaj! Saj jih poznam! Vsi so isti! Nič delat, zastonj hrana in oblačila, poceni stanovanja! Mi pa naj delamo zanje!«
Ničesar več noče slišati. S koraki prezgodaj ostarelega otroka se opoteče proti svoji samotni klopi in sede. Ne bo zajokala. Že zdavnaj se je naučila, da njene zaznamovanosti solze ne bodo izmile. Melodija njenega življenja pač zveni preveč drugače, da bi se lahko ujela z drugimi...

... Trpki, žalostni d-mol...

Učilnica, svetla, prijazna. Prek table razprostrt zemljevid. Fant, ki na njem brezuspešno išče Kosovo. Njegovo prizadevanje spremlja smeh. Učiteljev strogi pogled zaustavi pikro opazko, da neizgovorjena zamre na ustnicah. A se zato zariše na mnogih obrazih kot neprijetna grimasa odpora. Tisto Kosovo...
Le oči temnolase deklice iz tretje klopi kot uročene strmijo v točko na zemljevidu, ki jo je končno uspel pokazati sošolec. Ne razume vprašanja, ne vidi odgovora, zapisanega na obrazih sošolcev. V tej packi na zemljevidu je zanjo ujet ves svet. Svet, ki ima pomen, vrednost, svet, ki je njen. Pravzaprav je bil njen. Ta drobna packa na zemljevidu je bila še pred mesecem dni njen dom. Skromen, a topel. Majhen, a prijazen. Za ograjami skrite hiše, bose noge, oškropljene z blatom luž, ki so ostale po poletni nevihti. Smeh in prijazni zven poznanih besed, besed, ki jih je razumela, jim lahko odgovorila... Bila je njihova... dokler se ni neke poznopoletne nedelje vse spremenilo. Nikoli v življenju ne bo pozabila tiste dolge vožnje skozi noč, potem ko je v zahajajočem soncu zadnjič pozdravila svojo vas. Še nikoli se ji ni zdela tako lepa... kot tisti večer, umita s solzami in obarvana s škrlatno bolečino. Le kako bi lahko spala, ko je vse njeno življenje ostajalo v prgišču spominov, ki jih bo morala pozabiti, če bo hotela ustvariti nove... In prvo jutro v novi šoli, veliki, med množico, ki je radovedno strmela vanjo... Nova sošolka... Vprašanja, s katerimi so želeli narediti prvi korak v njen neznani svet – pa jih ni razumela, še manj znala odgovoriti nanja. Zato so jih po nekaj dneh nehali postavljati. In jo pustili, da sama najde svoje mesto v tem novem svetu. Če bo le razvozlala zapleteno šifro besed, ki odpirajo vrata vanj. Vedno bolj je dvomila, da ji bo sami uspelo. Melodija njenega življenja je preveč tuja, da bi lahko ubrano zazvenela z njihovo...
... samotni, žalostni d-mol...

S soncem obsijana telovadnica diha v ritmu živahne igre glasov in gibov. Telesa, ki jih žene želja in energija mladosti. Bučni izbruh

radosti, ko sošolec zadene koš. Prijateljski objem prek ramen. Igra se nadaljuje...
Na klopi ob steni velik, suh fant sključen naslanja glavo v dlani. Noče poslušati veselih glasov, ki jih je prevzel zanos tekme. Preveč rad bi se jim pridružil. Preveč rad bi otrplo telo sprostil v visokem, nedosegljivo visokem skoku... Žoga bi v elegantnem loku poletela proti košu... Zadetek... Kako prija stisk prijateljeve roke... Glava se še niže skloni med upognjena kolena. Morda prihodnji teden... Morda se mu takrat ne bo potrebno zlagati, da je pozabil opremo. Pogled se sreča z učiteljevim. V njem ni niti kančka razumevanja več. Neopravičena ura, je jasen in neizprosen. Neopravičena ura, ki bo kriva, da spet kakšen teden ne bo telovadil... Pogled, ki se izogiba vabljivemu dogajanju na igrišču, se ustavi na mizici ob steni. Dnevnik in v njem redovalnica. Kot dobro skrita tempirana bomba. Namenjena njemu. Da raztrga še zadnji košček samozaupanja. Nikoli se ni slepil, da se v bistrosti lahko kosa z ostalimi. A nekako se je vedno izvlekel. Do lani. Ko se je priselil On. In ga začel vzgajati. Pravzaprav popravljati zamujeno. In tisto, kar je že v krvi, kar je podedoval po svojem ničvrednem očetu. Mama se preveč boji samote in bremen, ki ji jih nalaga življenje, da mu ne bi verjela. Da ne bi zamižala ob pogledu na modrice, ki po vzgojni lekciji še kakšen teden prepredajo hrbet, noge... Le obraza nikoli. Ker bi potem morda kdo postavil vprašanja, vprašanja pa terjajo odgovore. Urejeni, moralno neoporečni On noče vprašanj, ki bi lahko umazala njegovo podobo utelešene dostojnosti in zanesljivosti. Baraba je bil samo njegov oče, ki se je pred leti izgubil nekje v bosanskih hribih v vojni za osvoboditev dežele, ki ni nikoli bila njegov dom. Klic rodne krvi, je rekel, ko je odšel. In ju pustil sama. Morda je mrtev, morda si je ustvaril novo življenje. Kot mama.
»Če se ti ne da prinesti s sabo opreme, se ti tudi ob igrišču ni treba junačiti,« je učitelj neizprosen. »Pa tudi na treningu te danes ne želim videti! Če ne misliš hoditi redno, ti sploh ni treba.«

Telo se kot pod udarcem zvije na klop... Saj ga ne bo. Saj ne more priti... Če bi si nataknil kratke hlače, bi se Žoga, ki udari ob steno ob njem, ga surovo predrami. Hrbet pekoče zaskeli, ko se stegne po njej, a kot bi ga neustavljiva moč želje napolnila do zadnje celice pretepenega telesa, se vzpne v visoook skok... Košarka je vendar edina svetla točka njegovega življenja...
modrice videle. In potem bi moral priznati. Tega pa ne bo nikoli storil. Ker če bi priznal, bi odprl jez bolečini... in kdo ve, če bi imel kdor koli moč, da bi zaustavil ta silni tok, da ga ne bi odnesel... Dokler molči, še lahko verjame, da se bo boleča melodija njegovega življenja nekega dne utopila v vedrih ritmih igrive brezskrbnosti... Vsaj za hip...

ŽIGA VIRC - »Preteklost Slovencev – temelj prihodnosti«

4. letnik, Ekonomska šola Novo Mesto
Mentorica: Karmen Virc
Druga nagrada – fotografski natečaj / srednja šola

... boleči, žalostni d-mol...
Šolski hodnik odmeva v melodiji sproščenih glasov, vrišča in smeha. Na tleh leži nekaj zvezkov, v katere trije dolgini hitijo prepisovat nalogo. Gruča osmošolk je ob ograji zatopljena v pogovor. Zvočno hihitanje. Pogledi, ki kradoma preiskujejo kot, v katerem se junači skupina fantov. Roka svetlolasca se z narejeno počasno kretnjo sprehodi skozi posvetljene kodre... Na koncu hodnika se pojavi rahlo upognjena postava rjavolasega dekleta. S počasnim podrsavajočim korakom meri pot proti razredu. Mimo nje pridirjata drug za drugim petošolca... Dekle se opoteče. Ko spet ujame ravnotežje, nadaljuje svojo počasno pot do razreda... Za sabo zasliši pritajeno hihitanje in tih zvok podrsavajočih korakov, tako zelo podobnih njenim. Počasi se ozre. Trije največji frajerji se niti ne trudijo skriti, da so jo posnemali. Kaj jim pa more. Samo da jih učitelji ne opazijo... In v ozadju gruča sošolk, ki se pritajeno hihita njihovemu spakovanju... Brez besed se obrne in počasi nadaljuje pot. Stiska zobe, da bi bolečina ne privrela na dan v glasnem kriku jeze, besa in nemoči nad usodo, ki jo je tako kruto zaznamovala. Saj ni pomembno, si ponavlja. Kot že tisočkrat. Saj res ni pomembno. Pač ne morejo vedeti, kako je, če lahko svet meriš le s počasnimi koraki, s tako obupno počasnimi gibi in mislimi. Ne morejo vedeti, da ta počasnost boli in rani vsak trenutek posebej... Usoda jo je potisnila v temen kot in pred njo postavila nevidno steno, skozi katero opazuje življenje, ki se v živahnem ritmu vrti okoli nje. Nikoli mu ne bo mogla slediti. Ker je že ob rojstvu izgubila ključ, ki odpira vrata vanjo. Cerebralna paraliza, obsodba, pod težo katere je celo njen oče klonil in odšel iskat srečo drugam... Glasen odmev zvonca prekine melodije razposajene radoživosti... Za nekaj trenutkov se ustavi in počaka, da se divje iskanje poti v razrede umiri, nato počasi usmeri korak proti prvi klopi. Okorno sede. Z nerodnimi gibi pripravi učbenik, zvezek, peresnico. Mimo pride sošolec z bahavim korakom razrednega lepotca in ji »čisto slučajno« porine učbenik na tla. S kotičkom očesa in ironičnim nasmehom opazuje, kako se mukoma počasi skloni in ga pobere. Brez besed... Saj ni prvič... Njegovo sovraštvo je očitno vse od takrat, ko je zaradi nje »pokasiral pisnega«. Pravzaprav zato, ker jo je namerno spotaknil. Ampak to je tako ali tako že pozabil. Krivice, da je bil zaradi nje kaznovan, te pa ne bo nikoli.

»Če je drugačna, naj gre tja, kjer so taki bebci,« še vedno včasih razlaga svojim somišljenikom. A ne preveč naglas, da ga ne bi slišal kateri izmed učiteljev. Le kako bi potem z neskončno nedolžnim obrazom zagotavljal, da ji on res ne bi namerno nagajal. Namerno – kje pa! Po naključju se pa kakšna nerodnost lahko tudi njemu zgodi, kajne!? ... Pogled se ji ustavi na odprtem berilu. Odlomek iz Romea in Julije... Tako rada ima zgodbe. Predvsem tiste, ki se končajo z upanjem o srečnem življenju. Srečni konci so samo v pravljicah, ji mama z nežno zaskrbljenostjo iskrene ljubezni vedno znova ponavlja. Kot bi jo za vedno hotela obvarovati pred razočaranji. A tudi ona ji ne more vzeti upanja. Ne, tega ni nikoli izgubila. Nekoč bo nekje našla svoj prostor, kjer se bo čutila sprejeta! Nekje mora biti nekdo, ki ji bo pomagal prestopiti zid in v njeno otožno melodijo osamljenosti zapisal vsaj nekaj vedrih akordov! Mora verjeti in upati. Prav zaradi tega svojega upanja zmore vsak dan znova počasi, neskončno počasi šepati naprej...

... trpki, žalostni d-mol...

Tajništvo. Vonj cvetoče hijacinte. Sončni žarki, ki rišejo svetle, vesele vzorčke na temnem pohištvu. V tipkanje zatopljena tajnica tu in tam z vedrim obrazom ošine okno, se za hip zazre v svetlo zelene listke, ki so skoraj čez noč preoblekli vrbo pred njim, nato pa se znova zatopi v delo.

Na stolu v oddaljenem kotu sedi fant. Zgrbljen sam vase poveša pogled. Roka nervozno pogladi na krtačko ostriženo glavo... Čaka... Izza zaprtih vrat ravnateljeve pisarne je še vedno slišati pridušen zven pogovora... Kdaj se bodo vendar odprla. Kdaj bo konce tega čakanja?! Oči se zbegano sprehajajo po ponošenih telovadnih copatih. Roka se igra z verigo, pritrjeno ob pasu... Naj se že zgodi, kar se mora zgoditi. V usodo vdan vzdih pospremi pogled, s katerim hitro zaobjame veselo pomladno podobo pred sabo. V njegov kot sončni žarek ne doseže... Že dolgo ne doseže... Nič ne more pregnati senc, ki dajejo mračen takt njegovemu življenju... Pa vendar je ta senca najtemnejša od vseh... Tajničini prsti se za hip ustavijo. Pod njenim pogledom še globlje skloni glavo. Spet se zasliši živahen odmev tipk, ki jim prsti spretno vsiljujejo svoj ritem. A glave ne dvigne. Teža, ki ga tišči k tlom, je hujša od slehernega pogleda. Strah se meša z obupom. Kaj bodo naredili z njim? Kriminalist se že predolgo pogovarja z ravnateljem... Ga bodo dali v dom?! Globoko v njem se prebuja jeza. Raste, ga duši, ko se plazi po njem. Rad bi zakričal, rad bi v onemoglem besu s stisnjenimi pestmi tolkel po teh svetlih sončnih lisah na mizi. Kako so lahko tako sijoče, ko je v njem vse tako temno... Nem izbruh jeze mu dvigne ramena, zravna se in v očeh se uporno zabliska... Ni prav, da je tako! Življenje je prevarantska mačeha, ki daje v izobilju le svojim izbrancem. Drugi se morajo prebijati z drobtinicami ostankov. In če si poskušajo vzeti iz izobilja, jih neusmiljeno kaznuje. Ne, ni prav, da je tako! Če bi bilo življenje pravično, tudi pri njih ne bi bilo toliko senc, Očetu so izpile sanje in moč, ko je pred leti izgubil službo. Hotel se jim je iztrgati, iskal je svetlobo novega upanja, a vsaka zavrnitev ga je pahnila globlje na senčno stran. Zdaj ne išče več. Samo pije. Kot bi hotel zapiti svoje življenje in še mamino zraven. Mama bojuje še njegovo bitko, a vedno težje. Tudi njej zmanjkuje svetlobe. In moči. Zase, za moža, za otroka. Brata je že posrkala tema ulice. Pravzaprav si je izboril svoj prostor v njej. Zdaj ne dobiva več udarcev. Zdaj udarja. Zdaj v majhnih zavojčkih ponuja temo tudi tistim, ki bi lahko živeli v svetlobi. In še plačujejo mu zanjo, bedaki! Da bi okusili njen temni čar. Zdi se jim skrivnostna. Bebci, ki ne vedo, da tema boli. Da je kruta, hladna. Neusmiljena. Dolgo se je branil pred njenimi pohlepnimi rokami. Zdaj vse kaže, da bo posrkala tudi njega... Glasovi za zaprtimi vrati postanejo vse glasnejši, približajo se, pa znova ustavijo. Prekleto, naj se enkrat že odprejo ta spolirana vrata! Naj se že zgodi! Tega strahu in negotovosti ni mogoče prenašati... Kdo ve, če so že obvestili starše... Za očeta mu ni mar. Če je še trezen (kot bi bil še sploh kdaj zares trezen), bo pomiloval samega sebe, ker je svojo družino pahnil v bedo... in odšel skozi vrata v najbližji bife... Spomin. Kot bi se utrnil v tankem žarku svetlobe, ki si je utrl pot vse do njegovih nog... Oče, velik, vzravnan in ves močan, z njim, majhnim fantkom v novih »kopačkah« igra nogomet. Brezskrben smeh se vrtinči v sončno popoldne... Takrat

je bil njihov dom še poln sonca in smeha. In oče prepričan, da bo s svojimi od dela utrujenimi rokami obvaroval svojo družinico vsega hudega. Takrat... ko ga življenje še ni spremenilo v pomilovanja vredno razvalino ali pa podivjano zverino – kakor pač nanese. Mama... Misel zaskeli kot živa rana... Zanjo mu je hudo. Ne bo jokala. Le še malo bolj zgrbila se bo pod nevidnim bremenom in tista grenka črta okoli ust, ki se že dolgo ne znajo več smejati, bo postala še globlja... Mama, ki je verjela, da se bo vsaj on uspel izviti iz objema senc...
Vrata se počasi, neslišno odpro. »Pridi«, ga povabi brezoseben glas neznanega moškega, ki stoji ob ravnatelju. Ob mizi upognjena v nemi bolečini sedi mama. Na mizi pred njo... škatla s čisto novimi, tako želenimi adidaskami, ter nekaj bankovcev, ki so ostali, potem ko si jih je kupil za ukraden denar...

... žalostni d-mol pozabljenih, neopaznih, osamljenih...
A svetla sonata brezbrižne mladosti, polna vedrine, upanja in srečne brezskrbnosti preglasi njegov tihi zven...

V igrivi melodiji svetlobe ni prostora zanje. Popolna celota se zdi nezdružljiva. Noče sprejeti koščkov, ki ne morejo ujeti njenega ritma. Noče jim darovati enega samega akorda upanja. Akorda, ki bi jim pomagal utišati žalostni d-mol njihove mladosti...

ŠPELA PEČNIK - »Moj sošolec«
8. razred, OŠ Livada, Velenje
Mentor: Robert Klančink
Druga nagrada - likovni natečaj / OŠ 5. - 8. /9. razred

Nagrada za izrazito literarno izpovednost:
JULIJA SOMRAK
4. g, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana
Mentorica: prof. Janja Majcen

LISTAM PO ZGODOVINI MOJEGA SORODSTVA – TO JE ZGODOVINA EVROPE

Sem na obisku pri sorodnikih na Dolenjskem. Deževen dan je. Ob takšnih dneh radi posedamo okrog krušne peči, klepetamo, pojemo, pogledamo kakšen film ali videoposnetke zanimivih družinskih dogodkov ali pa si preprosto pripovedujemo, kaj vse se je zanimivega zgodilo v času, ko se nismo videli. Danes je poseben dan. Ded je dobre volje, zato je na svetlo slovesno prinesel orumenelo lepenkasto škatlo, povezano s svilenim trakom. Očitno je mnenja, da sem kot polnoletna že pristojna, da si lahko temeljito ogledam te družinske skrivnosti. V mojih dlaneh je tako rekoč podoba Evrope. Tiste davne, že skoraj pozabljene, in sedanji trenutek. List za listom, mapa za mapo. Pogled se ustavlja najprej na že orumenelih, slabo prepoznavnih in na nazobčanih robovih natrganih fotografijah. S sprehajanjem skozi kupe albumov so tudi fotografije jasnejše, novejše, nazadnje že barvne. Seveda, zadnji albumi se ne gledajo več kot mape s tiskanimi fotografijami, ampak so utrinki življenja shranjeni kar na zgoščenkah. Računalnik pa je tako ali tako že skoraj pri vsaki hiši! Čedalje pogosteje se mi zdi, da je računalnik odvzel romantiko fotografijam, ki so v najstarejših albumih še vestno opremljene s poševno pisavo in zapisi skrbnih mater, očetov, sorodnikov, ...

Naš »družinski arhiv« fotografij je dokaj skromen. Pravzaprav poznam le tistega, ki pripada babičini strani po moji mami. Babice že dogo ni več. V hiši je ostal njen mož – moj ded in njegovi otroci – moja stric in teta. Velik del fotografskih spominov po očetovi strani je izgubljen. En del zaradi požigov med vojno, drug zaradi požara v njihovi domačiji. Pred mano je prva fotografija – tipična dolenjska podeželska pritlična hiša. Do vhodnih vrat vodita dve kamniti stopnici. Levo od vhoda sta dve majhni okni, desno dve. Ob hiši je skedenj, pred hišo velikanska lipa, klopca in miza. Okna krasijo prave zavese cvetja, takega, ki ga ponosno razkazuje pred hišo tudi moja teta – mamina sestra.
»Kdo je živel v tej hiški?« vprašam mami.
»Moja mama in njena družina. Pri »Generalovih« se jim je reklo,« pojasnjuje mami.
»Zakaj pa tako?«

»Ker je bil moj prapraded avstroogrski general. Ko se je vrnil domov, je tu zgradil hišo. Zelo ponosen je bil na svojo uniformo, ki jo je oblekel ob posebnih priložnostih. Polistaj malo naprej. Poglej ga, tukajle je. Vidiš te košate zavihane brke? Izgleda, da se je moda počasneje menjala kot danes in so bili dve generaciji naprej še vedno modni. Ali vidiš tega možakarja? To je tvoj praded.«
»Aja? Sem pa mislila, da je to isti človek kot na prvi sliki,« rečem.
»Ja, podobna sta si pa res. No, sicer pa – poglej Marcela (to je moj brat). Vidiš to čelo? Ali ni enako? Pa ta odločna brada? Če bi bile stare fotografije barvne, bi videla, po kateri strani je Marcel podedoval te lepe modre oči. Tudi tvoja babica je imel takšne, pa njena mama tudi.«
Svoje babice na žalost nisem nikoli videla, ker je prehitro umrla. Pravzaprav je prehitro pomrl velik del sorodnikov po babičine strani.
»Veš, ti sorodniki so bili med drugo svetovno vojno kot otroci izgnani v koncentracijska taborišča v Nemčijo. Najmlajše so v bolnišnicah pogosto izpostavljali različnim poskusnim zdravilom, obsevanjem, ... Tudi babica z mlajšim bratom in sestro je bila med njimi. Vsi so izgubili lase – poglej te gologlave otroke. To so oni po eni izmed »terapij«. Vsi trije so zelo zgodaj pomrli za rakom, tako da smo njihovi potomci še skoraj otroci ostali brez staršev. Tudi to je bil eden od davkov druge svetovne vojne. Otroci pa smo med sabo ostali zelo povezani.«

Zagledala sem se na podrtijo na eni od prvih strani albuma.
»A se je domačija moje babice podrla?«
»Ne, to je le posnetek hiše, kakršno so zapustili nemški Kočevarji, ki so med vojno živeli tu. Popolnoma so jo izropali, ko so odhajali. Še okenske okvirje so sneli in jih odpeljali! Saj veš, da so naše ljudi odpeljali v izgnanstvo. Hišo so po vojni lepo obnovili. Še njihov pes Piki je dobil kot prvi v vasi svojo hiško ob vrtu.«
»Kje torej stoji ta hiša? Zakaj si je nismo še nikoli ogledali?« me zanima.
»Danes je na žalost ni več. Stala pa je par metrov od tu...«
»Kaaaj? Zakaj ste jo podrli???«

»Družina mojega strica se je pač širila. On štiri otroke, njegova sestra pet otrok, pa še njegova nečakinja je prosila, če lahko ostane pod streho z nezakonsko hčerko. Včasih je bilo drugače. Stanovanj skoraj ni bilo, ker niso gradili blokov ali stolpnic tako kot danes. Za širitev hiše pa so se odločili ravno po prihodu tega nezakonskega dojenčka, saj v dveh velikih sobah res ni moglo živeti toliko ljudi. Pa še brez vode je bila hiša. Za hišo je bil le vodni izvir. Tudi elektrike ni bilo, niti centralne kurjave.«
»Me pa res zanima, kaj je tako slabega, če je otrok pač nezakonski?!«
»Danes res ni sramotno, takrat pa je bilo. Velika sreča je bila, da je bilo naše sorodstvo kljub revščini in skromnemu življenju zelo napredno. Nihče ni obsojal uboge sestrične, če se ji je v ljubezni pač zalomilo in ji je ostal ta otroček. Poglej ju – tukajle. Tole je

sestrična, tole pa njen dojenček. Zraven pa naš dedek, ki je bil res širokosrčen. Drugačen od moških tistega časa. Ni ga bilo sram, če so mu ušle solze zaradi kakšne čustvene zadeve. Ni tepel svojih otrok in tudi svoje žene – moje babice – ne, čeprav je bila to kar navada v tistih krajih.«
»No, mami, priznajva si – še danes je ponekod tako.«
»Res, na žalost. Saj ni treba daleč, da najdemo primer... No, torej – staro hišo so podrli pred leti in na tem mestu je zrasla nova – poglej skozi okno na hodniku.«

Pogledala sem. Kaj vidim? Hišo strica Ivana, kot jo poznamo danes. Novo, moderno, z elektriko, vodo, centralno, moderno opremljeno, večnadstropno, z internetom,... Njihov kuža Medo ima ograjen pesjak, veliko sprehajalno dvorišče in lepo hiško s podestom za dnevni počitek ter toplo sobico v zaprem delu hiške. Če pa primerjam Medotovo bivanje z bivanjem moje Rine, ki kraljuje v našem stanovanju s posteljo v vsakem prostoru, bivališčem na balkonu za topli del leta in celo polico, bogato s pasjimi dobrotami, v kuhinji, je pasje življenje od Pikija preko Medota do Rine zelo napredovalo!

Res pa – hiša strica Ivana (ki je na žalost, kot sem omenila, umrl) je polna različnih sorodnikov, različnih generacij, tako da včasih komaj razumem, kdo mi je kakšne vrste sorodnik. Bo že res, kot pravi mami, da je naše sorodstvo širokosrčno.
»Korenine in poganjke tistih rož, ki si jih videla na prvi fotografiji, pa so si vzeli vsi takratni bratje in sestre in morda si kdaj opazila, da se bohotijo pri vsaki hiši naših sorodnikov prav te lepe vijolične rože,« reče mami.
Res je. Bogate so, svetlo in temno vijolične, socvetja se kot zvončki sklanjajo globoko pod okenske okvire. Od začetka poletja do pozne jeseni. Zagledaš jih že s ceste, ko se pripelješ v vas. Da je pol vasi mojih sorodnikov, pa je že jasno.

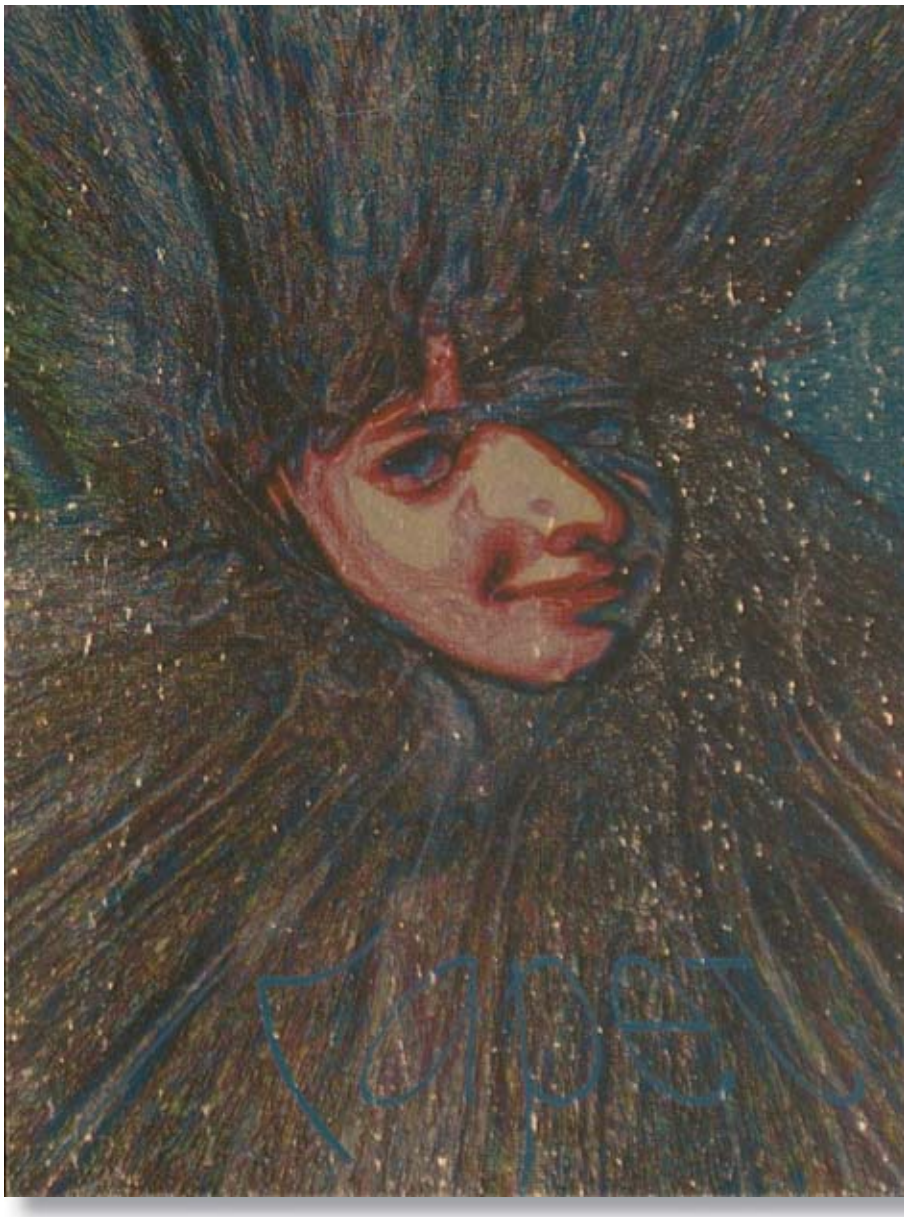

PETRA BUKOVEC
»Med globalizacijo«
8. razred, OŠ Trzin
Mentorica: Nena Prhavc
Tretja nagrada -
likovni natečaj / OŠ 5. - 8. /9. razred

»Verjetno ti še nikoli nisem povedala, da so bile ženske našega rodu nekaj posebnega,« me pogleda mami.
»Da sva midve nekaj posebnega, mi je že jasno, kaj pa ostale?« se pošalim.

»No, že to, da sta se imela babica in dedek rada, da sta se o vsem dogovorila in je imela babica vplivno besedo, je bilo nekaj. Ne veš pa, da je bila moja mama med prvimi, ki si je za delo omislila hlače. In to v tistih časih, ko so ženske hodile naokoli v debelo nabranih krilih, volnenih nogavicah in s predpasniki. Kar sama si jih je zašila – seveda je bil to prvi šivalni stroj v vasi.«
»Kako pa je prišla do njega?«

»Kupila si ga je. Aja, seveda. Mama je bila prva ženska v vasi, ki se je takoj po vojni prijavila na tečaj za gozdarje. Saj veš, da se pred vojno večina otrok po odročnih vaseh skoraj ni šolala, med vojno pa še manj. Moja mama se je kljub temu v Nemčiji naučila pisati, brati in računati pri nekem župniku. Takoj po vojni se je kot trinajstletna deklica prijavila na tečaj, ga uspešno opravila in si pridobila poklic gozdarka. Si predstavljaš, kako čudno so jo gledali, ko se je kot drobižek vrtela med nasadi dreves. Vsi tile gozdovi za našo hišo so njeno delo. Pogozdila je cele hribe okrog mnogih vasi tukaj okrog. Bila je prva zaposlena ženska iz naše vasi. Ko so druge videle, kako fino je razpolagati s svojim zaslužkom, so ji kmalu sledile, kljub negodovanju mož. Zelo pozno se je poročila in pustila službo šele po tretjem otroku. Na žalost takrat ni bilo vrtcev ali varstva otrok, ni pa hotela preobremenjevati svoje mame, ki je varovala že devet drugih otrok. Poglej jo, tukajle, tvojo babico, med gozdarji.«

Drobna mlada ženskica, navihanega pogleda, lepih skodranih las in seveda – v hlačah, čepi med mladimi smrekicami, za njo pa kup možakarjev z gozdarskim orodjem v rokah. »Med gozdarji je bila zelo spoštovana, saj je za vsakogar našla lepo besedo. Pa zelo potrpežljiva in vztrajna je bila. Načrte so izpolnjevali vestno in natančno – kot je določila država. Takrat je vladalo državno plansko gospodarstvo in vse se je moralo ujemati! Za to pa je poskrbela ona. Pa koliko snubcev je imela! Še danes je fino, ko povem, da sem potomka »Generalovih« in se vsi spomnijo na Reziko, ki se je še danes spominjajo s toplino v besedah in srcu.«
Danes, sredi Ljubljane, še najbližji sosedje ne vedo, kako se pišemo. Ne vedo, kdaj umre kakšen sosed, niti ne, kdaj otroci dokončajo šolanje, kje delajo sosedje, ne vedo za naše probleme in ne za naše vesele dogodke. Ko pa obiščemo sorodnike na vasi, vsi opazijo, kdaj smo zamenjali avto, kdaj smo si omislili kužka, vedo, katera dekleta imajo katere fante, kdaj je sosedov fant prišel domov z zabave, ...

Na naslednji fotografiji babica na prvem kolesu v vasi. Babica s prvo trajno v vasi. Težko je žrtvovala svojo dolgo kito skodranih kostanjevih las, ki jo še hranijo, a hotela je biti moderna. Babica s prvim otroškim vozičkom (izdelal ga je mož njene sestre). »Vidiš, ta fotografija je kot eden najlepših portretov krasila foto atelje v mestu.« Spet moja babica! Pa še nekaj posebnega je bila. Poročila se je s človekom, ki so ga vsi po krivici zaničevali. Izogibali so se ga, ker je bil gluhonem. Oglušel je zaradi padca skozi okno. Takrat niso niti pomislili, da bi ga morda odpeljali k zdravnikom, saj ni bilo denarja za to. Z operacijo bi ga morda lahko rešili. Danes pa letimo na urgenco za vsako praskico! Babica je dedka naučila pisati, brati in govoriti. Izučil se je za gozdarja (!), priučil še mizarstva in gradbeništva in zgradila sta si hišo, v kateri se danes zbira naše sorodstvo. V našem stanovanju v Ljubljani bi že davno zmanjkalo prostora za vse, to hišo pa so kar večali in večali... Babica in dedek sta si kar sama izdelala kalupe za zidake, raztolkla kamenje in poravnala teren, ročno mešala malto in zidala – prostor za prostorom. Mami se še spomni, kako so živeli najprej v vlažni kleti, nato so se preselili v pritličje, dogradili podstrešni del, ometavali in počasi opremljali bivališče. Mi pa smo se enostavno vselili v izdelano stanovanje, ki nam je že v začetku ponudilo vse kakor samoumevno udobje. V našem stanovanju ni velikanske poročne slike mojih staršev. Pri dedku je to eden glavnih povečanih fotografskih črnobelih posnetkov. Naj se ve, kdaj se je vse začelo!

»Kdo pa je tukaj?« vprašam. Na fotografiji se pred velikanskim škatlastim avtomobilom bahavo postavlja gospod v beli srajci s kravato, s črnimi hlačami »na rob« in svetlečimi čevlji.
»Ja, to pa je stric Janez, no, John. On je takoj po vojni odšel v Ameriko. Nekateri so bili zaradi svojih političnih prepričanj, ki so bila nasprotna vladajočim, nezaželeni. Mnoge so enostavno »odstranili« s prizorišča. Stric je bil pametnejši in je raje popokal lesen vojaški kovček pa – hajd – na ladjo. Znašel se je in priden je bil. Najprej je delal v rudniku, nato začel mizariti in danes je bogat gospod s tovarno v Clevelandu. Rad se vrača.«

Naslednje prelistavanje foto albumov je ravno tako zanimivo. Moja mami in brat ter sestri v šolskih časih – opazim, da danes moda posnema njihove gimnazijske čase. Seveda – gimnazijske. Babica jih je namreč ves čas šolanja močno spodbujala k izobraževanju, čeprav se je večina vaških otrok takoj po končani osnovni šoli zaposlila. Dekleta so se poročila in imela otroke. Babica je hotela, da si vsi pridobijo poklice po njihovih željah in žrtvovala je vsak dinar, da so se lahko izšolali. Tudi vzorci takratnega denarja so shranjeni v albumih. Jugoslovanski dinarji. Pa stare nemške marke. Pomislim, da moram shraniti kakšen vzorec tolarjev za bližnjo spreminjajočo se zgodovino slovenskega denarja. Prehajamo na evro.

Novejšo zgodovino sorodstva poznam. Najnovejše (naše zadnje leto) še sploh nisem natisnila. Nekaj je je shranjene na digitalnem aparatu, nekaj na zgoščenkah, nekaj na trdem disku računalnika. Čimprej si moram vzeti čas tudi za to. Časa pa ni več. Primanjkuje mi ga za učenje, kaj šele za zabavo! Evropa izgublja bitko s časom! Hitimo, norimo, lovimo svoj rep! Ugotavljam, da si lahko ukradem trenutek zase, ko pobegnem na Dolenjsko – v naravo naše vasi, v zavetje mogočne hiše in v spomine mojih prednikov.

Vesela pa sem, da se lahko vračam na slovenski košček lepote, da nisem kakšna zavaljena Američanka, da govorim v prelepem, mehkem slovenskem jeziku, ampak kljub temu razumem tudi govor polovice Evropejcev. Srečna sem, da se je (upam, da za vselej) zgodovina vojn v Evropi končala tako, da smo Slovenci samostojni, a povezani z ostalimi narodi Evrope. Rada potujem po tujih državah, občudujem stvaritve drugih narodov in prinesem domov njihove spomine, a najbolj varno se počutim doma, med spomini mojih prednikov.

JAN SLADIČ - »Zapojmo vsi v Evropi«
1. razred, OŠ Franca Rozmana - Staneta, Maribor
Mentorici: Zvezdana Ritonja, Marta Horvat
Druga nagrada - likovni natečaj / OŠ 1. - 4. razred

Mednarodni tabori nagrajencev

EVROPA V ŠOLI

poletje 2005

Vtisi iz tabora Piran 2005

PIRANSKI POLETNI MOZAIK

Cilj tokratnega mednarodnega tabora nagrajencev Evropa v šoli 2005, zlitega s srčiko Pirana, je bil jasen: razširiti krila in obzorja mladih ustvarjalcev, ki jih je projekt Evropa v šoli povezoval skozi idejo evropskega državljanstva preteklo leto, dovoliti obmorskim sapicam in mirnim valovom, skrivnostnim ulicam, prežetim z zgodovino, in prikazu starih obrti in tradicij, ki poskušajo živeti v sožitju z najmodernejšimi hoteli in kazinoji, da povejo del slovenske zgodbe. Počitnice, katerih slike ne bodo zbledele, ker bodo vtisi dovolj prepričljivi, da bodo spodbudili ponovno ustvarjalnost, v zavetju njihovega doma, kjerkoli v Evropi.

Maruša, Gregor in Mirjana. Trije mentorji, ki smo v Piran prinesli vsak svojo zgodbo in ji pustili, da se pomeša in napaja iz zgodb drugih: Marie, odločno Avstrijko (ki obožuje nogomet), Stefanosom (bodočim oblikovalcem avtomobilov) in Sarah (katere nasmeh in brezhibna jutranja urejenost bo vsem ostala v spominu) iz vročega in počasnega Cipra, Friderike (radovedna in iskriva) iz Nemčije, Danijela (prve dni tiha miška, a je kmalu pokazala svoj živahni karakter) iz sosednje Hrvaške, Sandra (vztrajna in skrajno hvaležna) ter Ana iz slavne Slovaške, ki jo povsod tako radi zamenjajo za našo državico, Jiska Anna (mlada cirkuška akrobatka, ki obvlada vse teorije globalizacije in bobne) ter Jessica (oboževalka konj, ki ima svoj ranč), Jovana (tako čustvena in odkrita) iz Srbije ter Malgorzata (slikarka, ki se je poleti udeležila olimpijade iz umetnostne zgodovine) pa tudi Anne (sramežljiva vsakdan, a drzna pri pisanju) iz žitnice Evrope, ki ji zgodovina ni in ni želela podariti trajajočih državnih meja, a ji je »poklonila« najbolj priljubljenega papeža, iz Poljske, Jovico (našim najmlajšim udeležencem, nogometašem, ki si je navdušeno naredil svoj mail, vedoč, da ima veliko ljudi, s katerimi si bo lahko v prihodnje kadarkoli dopisoval), Miia (zavedna Finka, ki ima, kot pravi, najrajši strašljiva bitja, takšna iz gotskih časov, ki jih riše z neverjetno vnemo), Janne (19 letni, najstarejši udeleženec tabora, ki ima že svoje oblikovalsko podjetje in dva zaposlena), Marijo (morda bodoči fotograf, ki je skrbel za pozitivno energijo in bil vrelec zanimivih vprašanj, vse to pa z najbolj simpatičnim naglasom) ter Natalija (zaljubljena v življenje in vsa živa bitja) iz Bele krajine ter Klara (prava navihanka) iz Češke. Prav posebni zgodbi sta stkala tudi Tereza (bodoča govornica) iz Češke in Nemanja (dih jemajoči umetnik) iz Srbije in Črne gore, ki sta zaplesala v svoj osemnajsti rojstni dan 4. julija in ganjena do solz priznala, da je bil ta tabor najlepše darilo in tisti poletni večer, ko smo izzivali dežne kaplje s preplesavanjem in prepevanjem evropskih hitov, nato pa se zagnali v dve slastni torti, njun najlepši rojstni dan.

Prave moči projekta Evropa v šoli se torej zaveš, ko pregledueš nazaj »prave« sadove projekta. In ves projekt Evropa v šoli ima neopisljivo, čudovito moč, da skozi medgeneracijsko povezovanje, s spodbudo vseh sodelujočih mentorjev in idejnih vodij, podira najrazličnejše meje in stereotipe, ki so zasidrane tudi v mladih glavah, izziva kreativnost in drznost reči svojo besedo, predvsem pa, na samem cilju, poveže ustvarjalne posameznike v neločljive prijatelje, ki po tej izkušnji razmišljajo drugače o šoli, Evropi, drugih narodih in tudi o sebi, svojih sposobnostih in dejanskih možnostih izražanja in tkanja sprememb.
Vsi prej našteti, poleg mojih dveh vedno pozitivnih somentorjev, so zame mednarodni tabor v Piranu, vsak je delček bogatega barvnega mozaika, ki smo ga skrbno ujeli vase in tudi na filmski trak.
Odmevi tokratnega tabora so bili presenetljivi, očitno smo s svojo kipečo voljo po preseganju samih sebe, preplavili tudi druge.

Maruša Mavsar,
vodja 5. mednarodnega tabora nagrajencev Evropa v šoli v Piranu

Udeleženci tabora v Piranu med plesom.

MEMORIES I WILL TREASURE FOREVER...

Winning a prize at this competition and therefore going to the Europe at school gathering in Piran, Slovenia was one of the best things ever happened to me. It was a once in a lifetime experience for me.
My expectations from the gathering were to meet new people who come from different countries, and have different culture, religion, habits and languages. I can now say that i have friends from all over Europe!
Our mentors in Slovenia, Marusa, Gregor, Mirjana are really extraordinary people and they were very good with all of us. We talked about so many things and they really had a very good influence on me. They made me realise that I can do so many things. Everybody can!!
Piran was really wonderful! Even though we had to walk a lot, and unfortunately Cyprus people aren't used to that! I enjoyed every single minute!
I was also thrilled to meet other students from Slovenia there.
The gathering gave so much to me. Memories I will treasure forever...
I have now friends from Slovenia, who are expecting me to visit them in the near future, from Germany, Serbia, Poland, The Netherlands, Austria and Slovakia!
After this gathering I really feel that I belong in this "big family" we call European Union!
So a big »Thank you« to Slovenia for giving me all this new things, all this knowledge and most importantly all this friends!!

Sarah Michael
Udeleženka tabora iz Cipra

Skupinska slika udeležencev mednarodnega tabora v Piranu in udeležencev nagradnih počitnic v organizaciji ZPM Krško.

OUR DAYS IN PIRAN

I think that the camp in Slovenia was great. During the whole stay in Piran our time was well organized. At first, we had some ice-braking games, which helped to learn faster and remember names and our countries of origin (the language of the camp was English). We also told about our interests, dreams and future plans. After we got to know each other, we started more serious conversations. We had many workshops organized where we could discuss many topics and learn about customs and rules of other countries. We have noticed many different sides of our native countries. In the meantime our group visited the nearest beach to sunbathe and swim in the Adriatic Sea. Along with the Slovenian youth, we took part in an orientation race which helped us to see the city where we lived in. We have also visited the nearest town Portoroz, which unlike the old Piran, is very modern. Our free time we spent on walks in the city, having ice-cream, and we organized sport events. One evening was called "The European evening" when we could learn more about the countries of our friends. We could learn basic expressions used in Finland or Cyprus and in other countries. Then we could exchange small souvenirs. During the whole stay a film was being made by our teachers with us as stars. At the end of the camp, we went to the local government seat to present the effects of our week-long work. We had great laugh and felt moved to tears. On the last day of our meeting, we exchanged with our friends and teachers addresses, e-mails and telephone numbers to continue our friendship.

In my opinion the whole event was very well organized. The mentors were very friendly and had good relationship with us – they were always available in need. Due to different workshops I could learn so much about customs and traditions of other countries, as well as about the people my age living there. (I hope that we'll get in touch for long time...)
The time spent at the camp was full of joy; however the only unfavourable thing was the weather which was not always the best.

Ania Semiatkowska
Udeleženka tabora iz Poljske

Srečanje udeležencev s predsednico nacionalnega odbora Evropa v šoli, gospo Vido Ban.

WE HAD CONTINUOUS FUN

Before I went to Piran, I was a little scared, because I knew that I won't know anybody and I knew that there wouldn't be another German person. But when I arrived, all my fears were blown away.
The girls from my room were very kind and hearty like each of the others. I was glad that we had young leaders, so we had almost all of the time the same interests.
We spent time at the beach, learned a kind of martial arts and self-defence, had discussions, introduced our countries and their customs to the others and of course even more. We had continuous fun.
When the day of departure was arrived, some of us burst into tears and now I'm missing all of them. But I also have a good reason to travel a lot because I have to visit them.
It's a great feeling to spend a whole week with lovely persons from many different countries. I made a lot of experiences and I made friends. It was a fantastic time and I think the memories will accompany me my whole life.

Friderike Kostlin
Udeleženka tabora iz Nemčije

Vtisi iz drugih mednarodnih taborov

Tabor v Lamegu na Portugalskem

MOJI VTISI

V preteklem šolskem letu sem sodeloval na natečaju »Evropa v šoli«. Natečaj organizira Svet Evrope in poteka v štiriintridesetih evropskih državah. Natečaj je potekal pod naslovom »Sem državljan v spreminjajoči se Evropi«. Sodelujoči so lahko ustvarjali na likovnem, fotografskem ali literarnem področju. Sam sem sodeloval z literarnim delom. Moj prispevek je bil med najboljšimi, zato sem bil nagrajen z udeležbo na mednarodnem taboru v Lamegu na Portugalskem. Priznam, da me je nagrada zelo presenetila, hkrati pa tudi razveselila. Nagrada je vsebovala samo bivanje, pot pa sem si moral organizirati sam. Na tem mestu bi se rad zahvalil za pomoč ge. Kovač iz ZPM Velenje, ge. Janji Korošec in osebju OŠ Zadobrova.
Z brniškega letališča sem odletel v ponedeljek, 25. julija zjutraj. Okoli enajste ure sem prispel v Frankfurt na Majni, kjer sem počakal letalo za O'Porto. Na letalu sem potoval z nagrajenko iz Avstrije, vendar tega nisem vedel. V O'Porto sem prispel okoli petih popoldne. Na letališču sta naju že pričakala dva mentorja iz Lamega, ki sta naju odpeljala v čakalnico. Tam sva se seznanila z udeleženci, ki so že prispeli in počakali smo na še eno letalo. Ko so prišli še zadnji nagrajenci, smo se z avtobusom odpeljali proti dve uri oddaljenem Lamegu.

To je prekrasno srednje veliko mesto med reko Douro in vinorodnimi griči. Complexo Desportivo de Lamego, dom, kjer smo bili nastanjeni, je bil na hribu ob robu mesta, tako da smo imeli prekrasen razgled. Prvi dan smo se spoznavali. Velika prepreka je bilo sporazumevanje, saj Italijana nista znala niti besedice angleško. S pomočjo Špancev smo ju nekako razumeli.
Vsak dan smo se pogovarjali in debatirali o spremembah v Evropi. Ena skupina je zagovarjala neko stališče, druga pa je bila proti. Odšli smo tudi na ogled mestnih znamenitosti in muzeja. Najbolj se nam je vtisnila v spomin cerkev zraven našega doma, do katere so vodile tisočere stopnice navzdol proti središču mesta. Po njih smo se veselo odpravili na mestno kopališče, ki je zelo lepo urejeno. Manj razigrani smo bili, ko smo morali po istih stopnicah tudi navzgor. Pred večerjo smo se pogovorili, kaj nam je bilo ta dan všeč, kaj ne in mentorji so se res potrudili, da je bilo naslednji dan bolje. Imeli smo tudi celodnevne izlete, npr. vožnjo z ladjico po reki Douro, obisk cerkve S. Jo o de Tarouca ...

Najbolj zanimivo pa je bilo seveda sklepanje prijateljstev. K sreči so se organizatorji potrudili in so nam že na začetku razdelili seznam udeležencev z njihovimi elektronskimi naslovi. Spoprijateljili smo se kar hitro, saj ni bilo dovolj časa, da bi se spoznavali več dni. Hvalabogu so bili vsi veseli in sproščeni, da se ni bilo težko pogovarjati z njimi. Ugotovil sem, da znam kar precej angleščine glede na ostale udeležence. Bolje od mene so govorile le Nizozemki in Belgijki.
Kmalu je prišla sobota, dan pripravljanja na odhod. Zvečer smo imeli poslovilno zabavo in obljubili smo si, da bomo drugo leto spet sodelovali na tem natečaju in se mogoče tudi srečali. V nedeljo smo vstali ob petih zjutraj in se odpeljali proti letališču. Ob enajstih sem se vkrcal na letalo za Frankfurt. Bilo je mnogo poslavljanja in objemanja. Na letalu sem potoval skupaj z Italijanoma in Hrvatico, a smo žal sedeli vsak na svoji strani letala, v Frankfurtu pa smo odšli vsak v svojo smer. Okoli pol desetih zvečer sem prispel v Ljubljano, kjer me je že čakala moja družina. Bilo je nepopisno lepo in zabavno, zato sem trdno odločen, da bom na tem natečaju še sodeloval.

Jan Zajec

Tabor v Limassolu na Cipru

HVALA IZUMITELJEM MOBILNIH TELEFONOV IN ELEKTRONSKE POŠTE!

Uvrstitev med zmagovalce natečaja je bila zame veliko priznanje. Seveda pa je poseben čar zmagi dala nagrada – možnost udeležbe na mednarodnem taboru mladih zmagovalcev natečaja iz vse Evrope. Še posebej sem bil vesel, da me bo pot vodila v državo, v kateri še nisem bil in ki je zaradi svoje klime, lege in temperatur, ki smo jih letošnje poletje v Sloveniji kar pogrešali, pomenila pravo poletno osvežitev.

Prav gotovo je imel vsak izmed 22 mladih, ki smo se spoznali na Cipru, o samem taboru neka pričakovanja. Seveda tudi jaz in zadovoljno lahko ugotovim, da tabor mojih pričakovanj ni samo izpolnil, ampak so bila celo presežena! Neverjetno sproščeno vzdušje, ki ga nisem pričakoval, je naredilo tabor čudovito izkušnjo v vseh pogledih. Ko je Pavla, ena izmed treh vodij skupine, prvi dan povedala, da so oni naši prijatelji in ne učitelji, ji morda marsikdo ni verjel, a se je že kmalu pokazalo, da je mislila resno. Tudi Christiana, predstavnica ministrstva in glavna organizatorka tabora, in Argyris, večletni zmagovalec likovnega natečaja na Cipru, sta z nami stkala pristne vezi, za katere upam, da se še dolgo ne bodo pretrgale.

Pričakovanje, da bo potrebno razen za pogovore z Mašo, drugo predstavnico Slovenije na Cipru, en teden uporabljati samo angleščino, se je porušilo že ob prihodu, saj smo najprej prispeli udeleženci iz Slovenije in Hrvaške. Skupaj smo ob »domačih« pogovorih ob bazenu preživeli tudi ves drugi dan. Ko so ostali udeleženci šele prihajali, smo se mi v hotelu že prijetno udomačili. Proti večeru se je skupina izpopolnila – prišli so tudi udeleženci iz Italije, Španije, Nemčije, Cipra, Rusije, Bolgarije, Poljske, Nizozemske in Belgije.

Za spoznavanje vseh je bilo seveda na voljo dovolj časa, a so se mi prav vsi izmed njih kaj kmalu vtisnili v spomin kot edinstvene in zanimive osebe, ob katerih ti ni nikoli dolgčas. Tako smo že naslednji dan delovali kot velika družina, v kateri ima vsak možnost izraziti svoje mnenje, ga argumentirati in presoditi razmišljanja drugih. To smo preizkusili v različnih delavnicah, ki so potekale pod glavnim naslovom natečaja »Sem državljanka – sem državljan v spreminjajoči se Evropi«, kjer smo največ besed namenili širitvi Evrope in se spraševali, kje so njene meje. Zanimive predstavitve držav sem si še posebej zapomnil po nenavadni bolgarski glasbi in sladkih dobrotah, ki so prišle v naša usta z vseh koncev Evrope. Precej besed smo posvetili tudi terorizmu, migracijam, vojnam, miru in seveda našim vtisom o srečanju in Cipru. Slednji mi je v spominu ostal kot zelo prijetna država, čeprav sem na nekaj metrov videl razmejitveno črto med grškim in turškim delom v glavnem mestu Nikoziji. Pretresljive zgodbe, ki nam jih je razlagala vedno nasmejana in od svojega standardnega Kalimeraaaaa!!! pozdrava nerazdružljiva vodička, so na nas pustile močen zamišljen vtis. Povsem drugačnega pa je na nas naredil Paphos, prijetno obmorsko mesto, obdano s slikovito pokrajino, in polno zanimivosti. Na poti tja smo si ogledali rezidenco Kurio, tovarno bombonov, muzej mozaikov in še kaj. Predvsem pa mi je ostal v spominu čudovit pogled na morje nad skalami, kjer se je po legendi rodila boginja Afrodita.

Povsem drugačen vtis kot Paphos pa je dal Limassol oz. Lemesos, kot ga imenujejo domačini. Mesto predvsem s turizmom nezadržno raste in je drugo največje, takoj za Nikozijo. Ulice so zapolnjene s trgovinami ter številnimi diskotekami in klubi, ki nudijo zabavo turistom; enega izmed boljših smo obiskali tudi mi. Seveda to ni bil edini večer, ki smo ga preživeli v dobrem vzdušju. Pravzaprav so bili prav vsi prehodi večerov v noč prijetni, tako tisti v taverni, ob bazenu in v hotelski sobi, kjer se je naenkrat nagnetlo tudi do 20 ljudi, pogovori pa so potekali v univerzalnem jeziku, ki je bil mešanica vseh, ki smo jih govorili.

Zabavnemu in izjemno prijetnemu prvemu delu srečanja pa je sledil še drugi, projektni del. In prav tukaj smo najbolj spoznali, kako zahtevno in zapleteno je delo politikov, diplomatov, pogajalcev ... Cel večer in še naslednje dopoldne smo potrebovali za dogovor o tem, kako se bomo razdelili v skupine, kaj bomo ustvarili in na katero temo. Idej in predlogov je bilo ogromno - od časopisa, gledališke ali plesne predstave, glasbenega večera in še marsikaj. Na koncu smo »pogajanja« končali z delitvijo na dve skupini: 10 udeležencev tabora se je odločilo posneti kratek film, preostalih 12, med njimi tudi jaz, pa je izbralo izražanje skozi risbo. In moja izbira se je, če lahko tako rečem, izkazala za pravilno, saj zaradi pomanjkljive računalniške opreme druga ekipa ni dosegla svojega cilja. Tako smo na finalni večer, ko sta nas obiskala tudi predstavnika ministrstva, predstavili svoje sporočilo o Evropi, naši viziji, prijateljstvu, Cipru ... Velika risba, ki smo jo ustvarili, je simbolizirala možnost izbire med blaginjo in ognjem, med mirom in vojno. Vključili smo tudi problematiko ciprske delitve, zavezništva nekaterih držav, grozote, ki tako z naravne kot s človeške strani pretijo svetu ... Risba je torej opozorilo, da izbira napačnih vrat pomeni pot v slabšo prihodnost, česar se moramo vsi zavedati in zato pravilno izbrati. Druga skupina pa se je iz težav iznajdljivo rešila in z glasbeno-slikovno-govornim nastopom predstavila svoja razmišljanja o podobnih temah, predvsem so dodali več vtisov o Cipru.

Ob koncu mojih vtisov seveda ne morem mimo bistva tabora – nas, udeležencev. Vsak zase tako poseben in nepozaben! Moj sosoban Taras, ki se je iz sramežljivega in plašnega fanta spremenil v veseljaka ter se s svojim znamenitim »What a beautiful tehnology!« vtisnil v spomin vsem, Poly, ki je sprva s svojim razkošnim repertoarjem angleščine delovala bolj učiteljsko kot vodje skupine,

Alexander, Bolgar, ki ima prijateljico nekaj kilometrov od mojega doma, Alexandra, ciprska morska deklica, Hadrien, tradicionalni udeleženec srečanja na Cipru, ki je brutalno zbudil Tarasa (Taras, Wake up!!!), Marko in Dario, nogometna navdušenca iz naše južne sosede, Poljaka Tomasz in Grzegorz, ki sta z neprestano uporabo kamere delovala skoraj japonsko, Italijanka Valeria, ki je na mojo žalost doma na skrajnem jugu Italije (če bi bila npr. v Trstu, ne bi imel nič proti), Rocío in Gema – hvala za priložnost, da sem se lahko pogovarjal špansko, Maša – čez slovensko družbo je ni in še mnogi drugi ...
Eden najlepših tednov mojega življenja se je prehitro iztekel, vsak z drugim letalom smo poleteli na različne konce Evrope – v hladne in tople, gorske in morske. Vendar pa se naše druženje v neki obliki nadaljuje še naprej. Hvala izumiteljem mobilnih telefonov in elektronske pošte! In hvala vsem vam, moji prijatelji, ki ste mi dali možnost, da vas spoznam!

Gregor Cigüt

Na sliki:
Zgoraj: Marko (HRV), Ninos (CIP), Gregor (SLO), Tomasz (POL), Grzegorz (POL), Hadrien (BEL),
Anne (NIZ), Chloe (BEL), Dario (HRV)
Sredina: Argyris (CIP, vodja skupine), Maša (SLO), Alexandra (CIP), Polina (BOL), Alexander (BOL),
Carina (NEM), Anne-Rixt (NIZ)
Spodaj: Gema María (ŠPA), Rocío (ŠPA), Valeria (ITA), Annika (NEM), Zaneta (NEM), Taras (RUS), Marina (RUS)

NATEČAJ 2005 – 2006

»SODELOVANJE V EVROPI RAZLIČNOSTI«

SPREMNI LIST

k literarnemu, fotografskemu in likovnemu delu,
(USTREZNO OBKROŽITE)

Ime in priimek _____
(avtorice/avtorja - s tiskanimi črkami)

Naslov dela _____

Leto rojstva in spol: _____ ž ____m _____

Razred _____

Šola _____

Naslov šole _____

Kraj in poštna številka _____

Telefon, faks, e-mail _____

Starostna skupina (obkroži) _____1. – 5. razred (devetletka); 1. - 4. razred (osemletka) _____

6. – 9. razred (devetletka); 5. – 8. razred (osemletka) _____ srednja šola _____

Mentor/mentorica _____

Kraj in datum: _____

Spremni list priložite vsakemu oddanemu delu.

Natečaj poteka pod pokroviteljstvom Sveta Evrope, Evropske komisije in Evropskega parlamenta ter Evropske kulturne fundacije